

de GERECHTSDEURWAARDER

NIEUWS EN ACHTERGRONDEN, BESCHOUWINGEN EN OPVATTINGEN VAN EN OVER DE BEROEPSGROEP EN HAAR WERKVELD

Vrijuit gesproken

**Beslag op de
bankrekening**

**Soeharno over
beroepsethiek**

**Kostendeclaratie
onder toevoeging**

de GERECHTSDEURWAARDER

De *Gerechtsdeurwaarder* is een uitgave van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). In de *Gerechtsdeurwaarder* leest u nieuws en achtergronden, beschouwingen en opvattingen van en over de beroepsgroep en haar werkveld. Het blad wordt verspreid onder alle leden van de KBvG en externe relaties.

VERSCIJNINGSFREQUENTIE
4 x per jaar

CONTACTINFORMATIE KBvG
Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG)
Prinses Margrietplantsoen 49
2595 BR Den Haag
Tel: 070 890 35 30
E-mail: kbvg@kbvg.nl
website: www.kbvg.nl

REDACTIE
prof. mr. Ton Jongbloed
Paul Otter
mr. Bart van Ratingen
mr. Karen Weisfelt (hoofdredacteur)

REDACTIESECRETARIAAT
Bureau KBvG

FOTOGRAFIE
Hollandse Hoogte
Shutterstock.com

VORMGEVING
SD Communicatie, Rotterdam

UITGEVER
Sdu Uitgevers
Peter Frissen
Postbus 20025
2500 EA Den Haag
telefoon: 070 378 97 34

ISSN: 1876-7524

ABONNEMENTEN
KBvG-leden ontvangen de *Gerechtsdeurwaarder* gratis. Hun wordt verzocht adresmutaties alleen door te geven aan het Bureau van de KBvG, dat per nummer een actueel adresbestand levert aan de uitgever. Overige abonnees wordt verzocht adresmutaties door te geven aan de abonnementenadministratie door middel van het opsturen van de envelop met de gewijzigde gegevens aan Sdu Klantenservice, postbus 20014, 2500 EA Den Haag. De prijs van een abonnement is € 83,70 per jaar excl. btw en incl. verzend- en administratiekosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA Den Haag
tel.: 070-3789880, fax: 070-3789783
Een abonnement kan op ieder gewenst tijdstip ingaan en geldt tot wederopzegging, tenzij anders overeengekomen. Partijen kunnen ieder schriftelijk opzeggen tegen het einde van de abonnementsperiode, met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden.

ADVERTENTIEACQUISITIE
Voor advertenties bel: 070 378 05 62 of stuur een e-mail naar advertentie.juridisch@sdu.nl

© KBvG, Den Haag, 2015

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KBvG. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Inhoud

Vrijuit gesproken

Ze zijn alle vier lid van de commissie Wetgeving: Oscar Boeder, Wilbert van de Donk, Jeroen Nijenhuis en John Wisseborn. Op verzoek van de KBvG bespreken zij aan de hand van vier prikkelende stellingen de stand van de beroepsgroep. Ze spreken vrijuit en op persoonlijke titel. “Die tweetrapsraket vuren we straks zelf af.”

Ethiek als grondslag voor vertrouwen

De afgelopen decennia is het vertrouwen van het publiek in instituties zoals politiek, politie, medici en rechterlijke macht zichtbaar gedaald. Ook deurwaarders merken dit in de uitoefening van hun praktijk. Volgens Jonathan Soeharno, advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek N.V. en hoogleraar Rechtspleging in rechtsfilosofisch perspectief aan de Universiteit van Amsterdam, kan die beweging alleen worden gekeerd door een niet aflatende aandacht voor de integriteitsaspecten van de beroepsuitoefening.

Beslag leggen op een bankrekening

In dit artikel bespreekt Maritza Bernardt een recente uitspraak van de tuchtrechter over het zogenaamde multibankbeslag. Daarnaast doet zij een aantal suggesties voor aanpassing van de bestaande wettelijke regeling over het leggen van derdenbeslag onder een bank.

Kostendeclaratie onder toevoeging

In de praktijk blijken uiteenlopende ideeën – en daarmee verwarring – te bestaan over de verwerking van de kosten in het geval er wordt gehandeld op basis van een toevoeging. Een uitspraak van de tuchtrechter in november vorig jaar deed daar nog een schepje bovenop. In dit artikel wordt ingegaan op de gevolgen voor de declaratie bij het werken onder toevoeging.

Mentale schaarste

Bij de aanpak van schuldenproblematiek staat het vergroten van kennis en vaardigheden centraal. Maar wie financieel zelfredzaam moet worden, moet vooral geholpen worden zijn of haar financiële gedrag te veranderen, stelt Tamara Madern in haar proefschrift *Op weg naar een schuldenvrij leven*. Over het verschil tussen weten, kunnen en doen.

12

En verder

- 17 | Uit de praktijk: Alimentatievorderingen
- 23 | Column Wilbert van de Donk
- 24 | Personalia

Vrijuit gesproken

Ze zijn alle vier lid van de commissie Wetgeving: Oscar Boeder, Wilbert van de Donk, Jeroen Nijenhuis en John Wisseborn. Op verzoek van de KBvG bespreken zij aan de hand van vier prikkelende stellingen de stand van de beroepsgroep. Ze spreken vrijuit en op persoonlijke titel.
“Die tweetrapsraket vuren we straks zelf af.”

STELLING 1: MET DE HERZIENING VAN DE GERECHTSDEURWAARDERSWET KAN DE BEROEPSGROEP WEER TIEN JAAR VOORUIT

Nijenhuis: “Ik dacht het niet. Men is om te beginnen veel te laat met deze wet begonnen. Daarbij is het een wet met een uiterst behoudende insteek. Er blijven een heleboel zaken op de plank liggen. Het is één grote gemiste kans.”

Boeder: “Mijn eerste indruk is dat het een motie van wantrouwen is aan de beroepsgroep vanuit Veiligheid en Justitie. We krijgen integraal toezicht, we mogen geen ledenraad inrichten zoals we dat zelf willen, we mogen geen bestuur inrichten zoals we dat zelf willen, enzovoorts. Als je wilt dat een beroepsgroep zichzelf zoveel mogelijk sturing geeft, biedt haar dan ook die mogelijkheid en perk de ruimte voor zelfregulering dan niet op alle mogelijke manieren in.”

Nijenhuis: “De herziening van de Gerechtsdeurwaarderswet is één grote gemiste kans”

Wisseborn: “Een motie van wantrouwen vind ik wat zwaar aangezet. Op z'n minst hebben we deze evaluatie deels zelf bewerkstelligd. We zijn na het rapport van de commissie Evaluatie zelfbewust met de aanbevelingen aan de slag gegaan, we hebben veel onderwerpen opgepakt en veel zaken via de beroepsorganisatie geregeld. Daarmee hebben we niet alleen iets gedaan met de kritiek van de commissie, we zijn de wetgever ook in veel opzichten vóór geweest. Dat deze wet niet veel regelt, komt ook omdat er niet zoveel meer te regelen valt. Misschien hadden we onszelf in dat opzicht meer moeten beperken, maar niets is moeilijker dan dat...”

Van de Donk: “Kan zijn John, maar deze wet sluit nu al niet aan bij de ontwikkelingen die de afgelopen tien jaar in de beroepsgroep hebben plaatsgevonden. Je kunt zeggen dat hij al achterhaald is voordat hij is aangenomen. Er worden

bovendien problemen geadresseerd die er niet zijn, zoals het extern aandeelhouder-schap. Terwijl de echte problemen niet worden geadresseerd.”

Boeder: “En daarbij: dat wat écht essentieel is, de mate van zelfstandigheid van de kantoren... het is ons niet gelukt om dat zelf te regelen...”

Boeder: “Het is voor de beroepsgroep lastig om een duidelijke langetermijnvisie neer te zetten”

Wisseborn: “Ik ben het met je eens dat het meest elementaire uit het rapport van de commissie Evaluatie, namelijk het spanningsveld tussen de commerciële activiteiten van de deurwaarder en diens ambtelijke taak, wederom als een hete aardappel wordt doorgeschoven. Terwijl dat, zeker in de huidige tijd, één van de grote issues is. Een issue bovendien dat de komende tien jaar alleen maar actueler zal worden. Deze wet regelt voornamelijk dingen uit het verleden die allang niet meer zo erg spelen.”

Boeder: “Wat ook een rol speelt, is dat het voor de beroepsgroep lastig is om een duidelijke langetermijnvisie neer te zetten. Als wij het al lastig vinden om aan te geven waar we naar toe willen en wat het beste is voor de BV Nederland in het kader van rechtsvordering, dan is het voor de wetgever haast ondoenlijk om daar met een herziening van de Gerechtsdeurwaarderswet op aan te sluiten...”

Van de Donk: “Daar heb je deels gelijk in, maar toekomstige ontwikkelingen hangen niet af van een herziening van de Gerechtsdeurwaarderswet. De ontwikkelingen die we graag willen, die geven we zelf vorm. Maar wat je van de wetgever mag verwachten, is dat die bestaande en reële problemen oplost, zoals de positie die de overheid als opdrachtgever zelf inneemt ten aanzien van de beroepsgroep. Door uit te gaan van ‘no cure no pay’ bij aanbestedingen veroorzaakt de overheid deels de

risico's die zij nu tracht in te perken. Nadja Jungmann zei in dit verband onlangs: “Maatschappelijk verantwoord ondernemen is niet gratis.”

Boeder: “Zou het dan niet beter zijn dat dit wetsvoorstel niet door de Kamer gaat en dat we gaan werken aan iets beters? Wat is de toegevoegde waarde van dit voorstel, of misschien de kwaliteitsregeling na? De rest is voor een groot deel ‘windowdressing’”

Nijenhuis: “Ik zou zeggen dat we voortdurend werken aan iets beters! Recentelijk nog hebben we in allerlei vanuit de KBvG een belangrijke technische inbreng geleverd op het KEI-dossier...”

Boeder: “Ja dat is wel zo. We schrijven preadviezen met tekstvoorstellen waar Kamerleden handenwrijvend mee rondlopen. “Hoe mooi dat dit uit beroepsgroep komt!””

Wisseborn: “Het teruggaan naar vijftien ledenraadsleden is een verbetering”

Wisseborn: “Ik vind het niet alleen maar windowdressing. De kritiek op het functioneren van de ledenraad deel ik. Het teruggaan naar vijftien ledenraadsleden vind ik een verbetering. Je kunt zeggen dat de besluiten van de ledenraad dan minder breed gedragen zijn, maar of dat nu met de huidige dertig veel anders is betwijfel ik. Ik denk dat het belang van de ledenraad met minder leden misschien wel beter tot uiting komt. En gezien de grootte van de beroepsgroep vind ik het een gerechtvaardigd aantal. De ALV heeft directe invloed omdat zij de leden verkiest en kan ontslaan. Met vijftien leden zal de kiezer zijn keuze wellicht zorgvuldiger afwegen.”

Boeder: “Nou voor mij versterkt het eerder het beeld van een ivoren toren in Den Haag en een afname van het democratisch gehalte van de beroepsgroep...”

Wisseborn: “Tja. We zijn per slot van rekening ook al een tijdje geen vereniging meer...”

Boeder: “Ik weet het niet. Als je in die ivoren toren zit – en daar zit ik in – dan blijft het toch verdraaid lastig dat beeld bij de collega’s bij te stellen...”

Van de Donk: “Dat ben ik met je eens, maar het is de vraag of dat samenhangt met de omvang van de ledenraad. We moeten de handschoen zelf oppakken om de draagkracht van de besluiten die de ledenraad neemt binnen de beroepsgroep te vergroten. Daarvoor moeten we niet naar de wetgever kijken.”

STELLING 2: PREADVIES OF NIET, DE BESLAG- VRIJE VOET WORDT NOOIT MINDER INGEWIKKELD

Wisseborn: “Niet mee eens. De beslagvrije voet kan best eenvoudiger. Dat het zo complex is geworden, heeft vooral te maken met de Nederlandse neiging om elke mogelijke uitzondering wettelijk te adresseren. Waardoor je bijna een soort fiscale wetgeving krijgt, maar dan zonder de bijbehorende aangifteplicht. Op de Nederlandse Antillen hebben ze het bijvoorbeeld eenvoudiger geregeld. Twee derde van je inkomen valt buiten het beslag, een derde valt erbinnen. In sommige ons omringende landen is het een vast bedrag. We kunnen best toe naar een gemiddeld bedrag, met een hardheidsclausule voor de uitzonderlijke gevallen waarin dat echt tot onacceptabele situaties leidt.”

Van de Donk: “De echte politieke wil om de beslagvrije voet te vereenvoudigen, ontbreekt”

Van de Donk: “Wij hebben in het preadvies suggesties gedaan hoe het eenvoudiger kan, maar vooralsnog ontbreekt de politieke wil. Die zie ik op dit moment nergens terug. Met uitzondering van staatssecretaris Klijnsma misschien, maar die moet het dan ook nog maar eens voor elkaar boksen.”

Boeder: “Ik heb wat moeite met de stelling omdat de wijze waarop die geformuleerd is het antwoord al stuurt. Hier zal niemand het mee eens zijn: natuurlijk wil iedereen een eenvoudigere beslagvrije voet. Waar het om gaat is de uitvoering en vooral het voorkomen van schrijnende gevallen als je een meer star of grover systeem invoert.”

Nijenhuis: “Wat je ook bedenkt: je moet realistisch zijn. Als je zegt: een derde van het inkomen is vatbaar voor beslag, dan zijn er dus ook mensen die van twee derde van een bijstandsuitkering moeten rondkomen. Dat is feitelijk niet mogelijk en dus is er geen politiek draagvlak voor te vinden. Maar als je kiest voor een hogere norm, dan valt er een hele groep uit het systeem. Die zijn dan feitelijk onvatbaar voor beslag.”

Nijenhuis: “We moeten af van de neiging om voor iedereen een oplossing te bedenken”

Wisseborn: “Klopt, dan creëer je een groep van ‘onaanraakbaren.’ Schuldenaren met een zo laag inkomen dat het niet te beslaan valt en enkel in bezit van roerende zaken die buiten beslag vallen. En dat moeten we niet willen, want voor die mensen is er dan geen enkele prikkel meer om welke maatschappelijke verplichting dan ook na te komen...”

Van de Donk: “Deels is dat al realiteit. Er is een groep kostendelers waar in feite geen beslag meer kan worden gelegd.”

Wisseborn: “Tenzij het om een fiscale vordering gaat. Dan kan het ineens wel.”

Nijenhuis: “Precies. Dan kan het ineens wel, net als bij bijstandsfraude. Hoe dan ook: er wordt van twee kanten getrokken. De schuldeisers willen zoveel mogelijk incasseren. En degenen die opkomen voor het belang van de schuldenaren, willen zoveel mogelijk bescherming van kwetsbare groepen.”

Wisseborn: “En dan is er nog het probleem waar in de politiek nooit aandacht voor is: de middengroep. Die wordt door een beslag op zijn inkomen vaak onevenredig hard getroffen, omdat deze groep het meeste moeite heeft zich aan te passen. Maar om dat in regelgeving te vatten die recht doet aan al die verschillende belangen, zodat je ook niet een lawine aan procedures krijgt... dat is heel complex. Maar je zult ergens een knoop moeten doorhakken. Want dit systeem is gewoon zo rot als een mispel.”

Boeder: “De KBvG heeft een mooi preadvies geschreven, van hoog wetenschappelijk niveau en met een flink aantal opties. Ik vrees alleen dat het er over drie jaar nog steeds ligt zonder dat er een klap op is gegeven.”

Van de Donk: “We zijn al een jaar in afwachting van waar Sociale Zaken mee komt. We weten dat ze er daar vreselijk mee worstelen, maar wij worstelen er ook mee. Uiteindelijk zal er toch een beslissing moeten worden genomen. Mij lijkt dat er in het voorjaar van 2016 toch wel iets besloten moet kunnen worden...”

Boeder: “Misschien is het een idee dat wij zelf iets concreets neerleggen. Zo van: oké, als niemand een besluit kan nemen, doe het dan zo. Dat is voor ons niet zoveel moeite.”

Wisseborn: “Hoe meer je digitaliseert, hoe meer behoefte er komt aan de deurwaarder”

Wisseborn: “Dan krijgt die tweetrapsraket in de titel uiteindelijk een heel andere lading.”

Boeder: “Precies. Die vuren we zelf af.”

Nijenhuis: “Ik denk dat de politieke kleur van het kabinet dat het gaat regelen ook wel eens belangrijk zou kunnen zijn. Een PvdA-bewindspersoon zou wel eens veel meer oog voor de financieel kwetsbaren kunnen hebben dan een rechts blok. Daar

neigt men toch meer naar een strengere regeling.”

Wisseborn: “Maar wat is streng? Is duidelijkheid streng?”

Nijenhuis: “Ik bedoel een regeling die de beslagruimte eerder vergroot dan verkleint. Dat zou duidelijkheid scheppen. We moeten hoe dan ook af van de neiging om voor iedereen een oplossing te willen bedenken. Dat heeft tot de huidige onwerkbaar situatie geleid.”

Van de Donk: “En dan kom je toch weer uit op politieke wil. Uitgangspunt moet zijn dat ook mensen op het laagste inkomensniveau aansprakelijk zijn voor hun schulden. Dat is een principiële keuze. Als je die loslaat als wetgever, dan zijn de rapen gaar. Dan creëer je een groep die zich – en dat is geen woordspeling – schuldeloos in de schulden kan steken.”

STELLING 3: HET EXECUTIE- EN BESLAG- RECHT MOET VOLLEDIG WORDEN GEDIGITALISEERD

Boeder: “Als alle procedures en executie-maatregelen digitaal kunnen plaatsvinden, dan is de vraag: waar heb je dan als deurwaarder nog toegevoegde waarde?”

Nijenhuis: “Ik denk dat onze toegevoegde waarde in zo’n geval de bewaking van het systeem is. Iemand moet de bevoegdheid hebben om te controleren of de handeling rechtmatig is. En dat is de deurwaarder. Overigens kreeg ik laatst een mail van een collega die serieus wilde weten of hij een drone met een camera de lucht in kon sturen en die boven het terrein van de schuldenaar kon laten hangen. Nee dus. Maar je kunt je wél afvragen of er niet meer zou moeten kunnen dan nu het geval is. De wetgever heeft sinds de jaren tachtig zo goed als niets meer gedaan aan het executierecht. En er zijn sindsdien zoveel

technische ontwikkelingen geweest. Dus ik vind de stelling wel houtsnijden als we zeggen dat het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zoveel mogelijk moet worden gedigitaliseerd.”

Boeder: “De KBvG heeft een mooi preadvies geschreven, van hoog wetenschappelijk niveau met een flink aantal opties”

Wisseborn: “De innovatie moet niet van de wetgever komen, die vindt in de praktijk allang plaats. De wetgever moet faciliteren en dat kan inderdaad beter. Hoe dan ook: ik denk dat hoe meer je digitaliseert, hoe meer behoefte er zal zijn aan iemand als de deurwaarder. Als alles steeds virtueel wordt, dan moet je op zeker moment

een 'reality check' doen. We kunnen straks een proces inleiden tegen een wederpartij die we nooit gezien hebben. Wie zit daar aan de andere kant van de glasvezelkabel? Wat is daar aan de hand? Het recht moet uiteindelijk geoperationaliseerd worden en dat kan niet anders dan door persoonlijk contact."

Nijenhuis: "Sinds de jaren tachtig is het executierecht vrijwel niet meer gemoderniseerd"

Boeder: "Ik denk dat we in de toekomst een heel aantal handelingen die we nu nog in persoon doen, digitaal zullen doen. We gaan toe naar twee of drie checkmomenten waarin je inderdaad in persoon je ambts-handeling uitvoert. Bijvoorbeeld enkel nog

de procesinleiding, het vonnis en de reële executie. Denk aan het voorkomen van digitale identiteitsfraude: dat vraagt altijd om een fysieke check. Bij elke discussie over fraude komt die 'face-to-face check' naar boven. En dan lijkt mij de deurwaarder inderdaad de aangewezen functionaris..."

Nijenhuis: "Een ander zal misschien zeggen: dat is de notaris."

Boeder: "Dan gaan die het heel erg druk krijgen. De frequentie van de handelingen die de deurwaarder verricht, ligt vele malen hoger dan die van de notaris."

Wisseborn: "En bovendien hebben wij veelal te maken met onwilligen..."

Van de Donk: "Precies. Een notaris heeft alleen met klanten te maken die hem uitkiezen om iets op papier te zetten wat ze zelf willen. Dat is een wereld van verschil. Daarom is het ook zo'n onzin om

de Gerechtsdeurwaarderswet te willen modelleren naar de Wet op het notarisambt. De enige overeenkomst tussen deurwaarders en notarissen is dat hun beroepsorganisaties allebei het woord 'Koninklijke' in de naam hebben."

Boeder: "Ik ben ervan overtuigd dat veel notarissen helemaal geen deurwaarderswerk willen doen. Veel advocaten trouwens ook niet. Die vinden het allang prima dat er een groep excellente professionals is om dit soort werkzaamheden uit te voeren. Er zijn maar weinig landen waar de invordering zo efficiënt en effectief gebeurt als bij ons."

Van de Donk: "Het is een beetje alsof je de rechter zou vragen om de woning dan ook maar zelf te ontruimen als hij dat vonnis zo nodig moet uitspreken... Daar zit wat mij betreft ook de toegevoegde waarde van de deurwaarder op de lange termijn. Reële executie kun je niet digitaal doen: in de gehele procedure zitten nu eenmaal

een aantal momenten die om menselijke interventie vragen.”

Wisseborn: “Mij valt op dat Veiligheid en Justitie er nogal simpel over denkt. In de digitalisering van het rechtsvorderingstraject zitten volgens mij een aantal uitdagingen die op geen enkel ander beleidsterrein voorkomen. Digitalisering is een middel, geen doel. Het is alleen zinvol als het helpt om problemen op te lossen. En dan niet alleen voor de Sociale Verzekeringsbank of de ABN Amro, maar ook voor de loodgieter op de hoek die incidenteel derdenbeslag wil laten leggen.”

Boeder: “Hoe zien jullie de toekomst als mensen straks een digitale wettelijke woonplaats hebben? Want dat gaat de toekomst worden. Kunnen en willen wij daarin bijvoorbeeld zoiets als een exploit betekenen?”

Wisseborn: “Dan krijg je echt een kloof tussen virtualiteit en realiteit. We gaan dan te maken krijgen met personen die ofwel

niet in staat zijn in die digitale wettelijke woonplaats te komen of die juist opzettelijk een andere digitale wettelijke woonplaats kiezen.”

Van de Donk: “De enige overeenkomst tussen deurwaarders en notarissen is het woord ‘Koninklijke’ in de naam van de beroepsorganisaties”

Nijenhuis: “De discussie gaat wat mij betreft te veel over het procesrecht. Terwijl de kansen juist liggen in het digitaal faciliteren van de uitvoering van het beslagrecht. Hoe lang zijn we al niet bezig met een regeling op basis waarvan we digitaal roerende zaken kunnen veilen? Het gebeurt, maar formeel is het nog steeds

niet geregeld. Of een digitale melding doen aan de RDW wanneer ik een auto in beslag neem, zodat het vanaf dat moment onmogelijk wordt het kenteken over te schrijven. Zelfs tot dat soort eenvoudige zaken is de wetgever niet te bewegen. En zo zijn er nog veel meer dingen die wat mij betreft gewoon digitaal zouden moeten kunnen en die het werk vergemakkelijken. En daar hoef je echt niet het hele beslaggebouw voor te herzien.”

Van de Donk: “Het is denk ik niet eens onwil van de wetgever, het staat gewoon niet op het netvlies. Als een of andere rechter een de Belastingdienst onwelgevallige uitspraak doet, dan ligt er een paar weken later een invorderingswet die specifiek de fiscale deurwaarder faciliteert. Dan blijkt dus dat het wel kan.”

**STELLING 4:
DE BEROEPSGROEP IS TE KLEIN
EN TE DIVERS OM INVLOED VAN
BETEKENIS TE KUNNEN
UITOEFENEN**

Nijenhuis: “Die stelling kan ik alleen maar keihard neersabelen. Als je kijkt wat voor effect alleen al de drie preadviezen hebben gehad... Of naar het hele KEI-traject: als dat slaagt, dan is dat in belangrijke mate te danken aan de input van de KBvG. Input die iedereen bovendien kan nalezen, de documenten staan op internet.”

Boeder: “Daarbij zegt de omvang van de beroepsgroep niets over het functioneren, noch over de mate waarin je invloed kunt uitoefenen op wet- en regelgeving. In 2001 hadden we zeshonderd deurwaarders in Nederland en toen functioneerde de beroepsgroep ook uitstekend. Het is veel meer de kwaliteit die van invloed is. En als je dan ziet in welke mate de ministeries gebruikmaken van onze expertise, dan is

er sprake van veel invloed. Het enige dat mij zorgen baart is dat als de beroepsgroep verder krimpt, het op peil houden van die expertise óók lastiger wordt...”

Van de Donk: “Er lijkt een beetje een doemscenario over de markt te hangen. Ik ben er nog niet zo van overtuigd dat de beroepsgroep verder zal krimpen. Als de wetgever straks besluit om de griffierechten alsnog te verlagen om de schuldeiser wat meer te faciliteren, dan kan het sentiment zo omslaan. Alleen is ook daar weer politieke wil voor nodig.”

Boeder: “Nou... Ik heb al heel vaak het sommetje voorgerekend dat er elk jaar zo'n 270.000 van het totaal van 440.000 vonnissen de schuldhulpverlening in verdwijnen en daardoor volstrekt nutteloos zijn. Met het filtersysteem en beslagregister verdwijnen die 270.000 zaken straks uit het rechtspraakstelsel. En dat heeft directe gevolgen voor de omvang van de beroepsgroep. Ik zeg niet dat dat slecht is,

maar dat het gevolgen zal hebben, daar ben ik zeker van.”

Nijenhuis: “Het zal ook gevolgen hebben voor de rechtspraak en de financiering daarvan.”

Boeder: “Het is bemoedigend dat de KBvG zeker de jonge deurwaarders aanspreekt”

Wisseborn: “Ik weet het nog niet zo zeker, Oscar. Ik denk dat er nu een flink contingent schuldeisers zijn die besluiten om maar niet door te zetten, omdat procederen een nogal onzekere escapade is geworden. Eerst moet je hoge griffierechten betalen en dan blijkt dat er geen verhaal te halen is. Als daar nu een kentering in komt

en die onzekerheid wordt verkleind, dan zal dat een aanzuigende werking hebben. Dan zal er toch een groep schuldeisers zijn die redeneert: ik neem toch maar even de moeite om dat beslagregister te laten raadplegen om er dan achter te komen dat de zaak wel degelijk doorgezet kan worden.”

Nijenhuis: “Ik verbaas mij ook een beetje over dat woord ‘divers’ in de stelling. Dat geldt eerder voor advocaten. Daar vormen het bestuursrecht, het civiel recht en het strafrecht totaal verschillende werelden. Wij mopperen onderling wel, maar intussen is de beroepsgroep heel homogeen. We zijn allemaal tot op grote hoogte met hetzelfde werk bezig.”

Van de Donk: “Ik vermoed dat bedoeld wordt op de kloof tussen de deurwaarders die zich meer op de ambtelijke taken richten en de groep die het ondernemerschap op de incassomarkt voorop stelt.”

Boeder: “Je kunt ook zeggen dat het aspect van diversiteit bestaat sinds dit jaar, nu we naast de KBvG ook Deurwaardersbelangen nu hebben en het dus lastiger is geworden met één mond tot het ministerie te spreken. Men krijgt opeens te maken met verschillende standpunten vanuit de beroepsgroep en dat leidt tot verwarring. Ik denk wel dat dit de slagkracht van de beroepsgroep als geheel aantast.”

Wisseborn: “Procederen is een nogal onzekere escapade geworden”

Van de Donk: “Feit is dat kennelijk niet iedere gerechtsdeurwaarder zich nog verteenwoordigd voelt door de KBvG en dus een eigen weg gaat kiezen. We zitten hier op persoonlijke titel, maar ik ben toevallig ook nog voorzitter van de KBvG en in die hoedanigheid baart me dat wel zorgen.”

Wisseborn: “Ik denk dat het ook wel een beetje een generatieconflict is binnen onze achterban. Er is een groep die de tijden van vóór 2001 nog heeft meegemaakt en in een andere wereld heeft geopereerd. En die met enig sentiment terugkijkt naar die tijden en vindt dat het er allemaal niet beter

op is geworden. Dat snap ik. Maar intussen is er een grote groep jonge deurwaarders bijgekomen voor wie dat allemaal geen item is. Die weten niet beter.”

Boeder: “Ik vind het bemoedigend om te zien dat de KBvG zeker de jongere deurwaarders aanspreekt. Kijk naar de gemiddelde leeftijd van de ledenraad. Jonge mensen zetten zich met ziel en zaligheid in voor de goede zaak.”

Van de Donk: “Het klopt dat er collega’s zijn die moeite hebben met de nieuwe rol van de deurwaarder, die niet alleen een incassofunctie maar ook een adviesfunctie heeft. Maar die nieuwe rol in het samenspel tussen schuldeiser en schuldenaar is inmiddels een feit. Als je daar niet aan wilt, dan ben je feitelijk een dinosaurus. En we weten allemaal wat daar mee is gebeurd.”

Wisseborn: “Het is ook wel iets typisch Nederlands, clubjes vormen. Die zijn er binnen de beroepsgroep altijd wel geweest, het wordt nu alleen wat meer naar buiten toe zichtbaar. En laten we het ook niet overschatten, de ‘brede discussie’ op social media wordt actief gevoerd door een man of tien, twintig. Dan heb je het wel gehad. De rest leest mee. Wat ik meer bepalend vind, is dat er de afgelopen tien jaar enorm veel interne regelgeving is aangenomen zonder grote protestmoties of opstand der horden. Er is altijd weerstand of behoefte aan een tegengeluid, maar die is nooit zo sterk geweest dat het bestuur naar huis is gestuurd.”

Van de Donk: “Wie zich verzet tegen de veranderende rol van de gerechtsdeurwaarder is een dinosaurus”

Nijenhuis: “Ik denk: als je een sterk bestuur hebt dat wil doorpakken met een goede visie, dan krijg je dingen voor elkaar. En de KBvG hééft dingen voor elkaar gekregen. De Verordening Onafhankelijkheid, de Verordening Normen voor Kwaliteit: dat zijn geen kleine dingen en inderdaad, wat je er ook van zegt: van

‘mouterij’ zoals in het notariaat waar een heel bestuur is weggestuurd, is het nooit gekomen.”

Mentale schaarste

Bij de aanpak van schuldenproblematiek staat het vergroten van kennis en vaardigheden centraal. Maar wie financieel zelfredzaam moet worden, moet vooral geholpen worden zijn of haar financiële gedrag te veranderen, stelt Tamara Madern in haar proefschrift *Op weg naar een schuldenvrij leven*.¹ Over het verschil tussen weten, kunnen en doen.

Hoe ben je ertoe gekomen op dit onderwerp te promoveren?

“Ik werkte bij het Nibud en kreeg van hen de kans te promoveren. De vraag in hoeverre de standaardaanpak van schuldpreventie effectief is, intrigeerde mij al langer. Die aanpak focust sterk op het bijbrengen van kennis en vaardigheden. In de praktijk is het echter zo dat mensen best weten dat ze hun administratie moeten bijhouden en ook wel hoe ze een enveloppe moeten openen en de inhoud daarvan in

een map stoppen. Ze doen het alleen niet. En daar zitten andere oorzaken achter. In mijn onderzoek heb ik daarnaar gekeken.”

En wat concludeer je?

“Kort door de bocht: er zijn een aantal belangrijke determinanten die financieel gedrag beïnvloeden. Een daarvan is ‘self-efficacy’, vrij vertaald het zelfvertrouwen van een persoon om een bepaalde taak uit te voeren. Als dat basale zelfvertrouwen niet aanwezig is bij de schuldenaar, dan kun je honderd keer uitleggen hoe iemand

zijn administratie moet bijhouden: het zal niet gebeuren. Weten en kunnen is niet per se doen.”

In het voorwoord van je proefschrift schrijf je dat je erg getroffen werd door het boek ‘Schaarste’² van Mullainathan en Shafir. Wat leerde je daaruit?

“Zij verklaren het in onze ogen vaak irrationele gedrag van mensen met schulden. Het komt erop neer dat iemands problemen op een zeker moment zó groot kunnen zijn, dat ze als het ware zijn hele

mentale bandbreedte in beslag nemen. Diegene kan alleen nog maar focussen op de heel korte termijn. Dat effect staat een langetermijnplanning in de weg – en dat is bijvoorbeeld nodig om je budget op orde te krijgen. Een schijnbaar eenvoudige vraag als wat je per maand kunt missen in het kader van een aflossingsregeling is bijna niet te beantwoorden als je niet vooruit kunt kijken en je administratie niet op orde hebt. Dat ziet er van buiten vaak uit alsof iemand zijn kop in het zand steekt, maar er zit veel meer achter. Mensen hebben het overzicht niet, raken in paniek of worden compleet radeloos. Het zijn processen die bij iedereen spelen, alleen zijn de gevolgen bij mensen met schulden groter.”

“Het is een misverstand te denken dat armoede alleen over lage inkomens gaat”

Zou je kunnen stellen dat onze maatschappij te complex geworden is?

“Ik ben geneigd die vraag bevestigend te beantwoorden. Henriëtte Prast heeft hier zinnige dingen over gezegd. Zij schrijft ergens dat we in een tijd leven waarin risico, ook financieel risico, steeds meer bij de burger terechtkomt en waarin de burger steeds meer financiële keuzes zelf moet en kan maken. En dat het ook steeds duidelijker wordt dat dit niet iedereen even goed afgaat. Eén van de auteurs van het boek *Schaarste*, Eldar Shafir, zegt dat wij mensen leren zwemmen op een basaal niveau, om ze vervolgens in een woeste zee te gooien – waarna ze alsnog verdrinken. Dat is voor een deel wat je in Nederland ziet. We kunnen mensen best financiële vaardigheden bijbrengen, maar als we ze vervolgens een in heel complexe financiële situatie brengen, redden ze het alsnog niet.”

In hoeverre speelt de hoogte van het inkomen daarbij een rol?

“Het is een misverstand te denken dat armoede alleen over lage inkomens gaat. Er zijn ook mensen met een hoog inkomen die in relatieve armoede leven, bijvoorbeeld omdat ze om wat voor reden dan ook hoge vaste lasten hebben of omdat er

beslag ligt op hun inkomen. Zij hebben te maken met dezelfde problemen als iemand met een laag inkomen, zoals het afnemen van sociale participatie. Dat is voor mensen met een hoog inkomen misschien nog wel vervelender, omdat hun sociale omgeving een bepaald soort gedrag verwacht. Dan moet iemand ineens nee zeggen tegen zijn vrienden als zij hem vragen mee te gaan op wintersport of uit eten.”

In het KBvG-preadvies ‘Naar een nieuwe beslagvrije voet’³ valt te lezen dat schuldenaren vaak slecht meewerken bij het aanleveren van de voor het vaststellen van de beslagvrije voet noodzakelijke gegevens. Heeft dat ook te maken met mentale schaarste?

“Absoluut. Ik snap dat deurwaarders zich daarover verbazen, zeker omdat veel mensen zichzelf door dit gedrag juist tekort doen. Maar het invullen en terugsturen van een inkomstenformulier vraagt om

acties die voor veel mensen met schulden te ingewikkeld zijn. Een aantal kan dat misschien wel, maar het gros zeker niet. Daar komt nog bij dat dit soort documenten vaak niet makkelijk leesbaar zijn. Daarin valt in mijn ogen nog een slag te maken. Dat de KBvG bezig is met het ontwikkelen van een modelformulier ‘Bepaling beslagvrije voet’, is dan ook een mooie kans om het in elk geval zo makkelijk mogelijk te maken.”

Hoe kijk jij aan tegen de rol van de deurwaarder?

“De deurwaarder heeft een moeilijke rol. Tegen de tijd dat hij in beeld komt, is het leed in feite al geschied. Het maken van persoonlijk contact is belangrijk. Uit de wetenschappelijk literatuur blijkt dat persoonlijk contact helpt bij het werken aan een oplossing. Juist dat is een belangrijk onderdeel van het werk van de deurwaarder. Mensen met schulden voelen zich vaak niet gehoord, onbegrepen. En dan is een brief een lastig middel om on ‘speaking terms’ te komen. Het is voor mensen vaak heftig als er een deurwaarder aan de deur komt, maar tegelijkertijd kan het een opening opleveren. Al zou je liever hebben dat de deurwaarder al eerder in het proces in beeld komt.”

In het al aangehaalde preadvies wordt ook kritisch aangekeken tegen de overheidsvoordering, ofwel het zonder rechterlijke toestemming afschrijven van achterstallige schulden van de bankrekening van de schuldenaar. Hoe kijk jij daar tegenaan?

“Die praktijk staat haaks op de bevindingen van mijn onderzoek. Als je kijkt naar het psychologisch effect, dan moet de overheid geen gebruikmaken van de overheidsvoordering. Mensen zijn bezig grip te krijgen op hun situatie, hebben weer een beetje vertrouwen dat ze het kunnen, hebben regelingen afgesproken en dan ineens wordt er zomaar geld afgeboekt en zijn ze terug bij af. Dit werkt averechts bij het verwerven van ‘self-efficacy’ – en dus averechts bij het naar beneden brengen van de totale schuldenlast.”

Je schrijft in je proefschrift: “Als we echt de schuldenproblematiek willen aanpakken moeten we meer investeren in het vroegtijdig aanpakken van schulden. Schuldhulpverlening is een oplossing voor als je helemaal vast bent gelopen, daar moeten we in de aanpak vóór gaan zitten.” Hoe zou dit er in de praktijk uit moeten zien? Mensen modderen heel lang door, vullen het ene gat met het andere...

“In een ideale wereld zouden schuldeisers meer samenwerken zodat veel eerder duidelijk wordt dat iemand niet alleen bij jou, maar ook nog bij een of twee andere partijen een betalingsachterstand heeft. Dan kun je op dat moment ingrijpen en voorkomen dat het van kwaad tot erger wordt. Maar die ideale wereld gaat er voorlopig

niet komen. Dus moeten we ons behelpen en mensen zo laagdrempelig benaderen en zoveel mogelijk voorzorgsmaatregelen nemen. En dat kan op allerlei plekken. Ik vergelijk het wel eens met autorijden: wie dat wil heeft een rijbewijs nodig.

“Weten en kunnen is niet per se doen”

Maar intussen hebben we verkeersregels, vangrails en zitten er gordels in een auto, want ook al heb je je rijbewijs, botsen kun je nog steeds. In de echte wereld helpen we mensen misschien wel hun financiële rijbewijs te halen, maar daarna laten we ze los en moeten ze het verder uitzoeken. Waar is bijvoorbeeld de financiële variant van het bordje ‘niet inrijden, doodlopende weg?’”

Noten

- 1 T.E. Madern, *Op weg naar een schuldenvrij leven. Gezond financieel gedrag noodzakelijk om financiële problemen te voorkomen* (diss. Leiden UL), Utrecht: Nibud 2015.
- 2 S. Mullainathan & E. Shafir, *Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen*, Amsterdam: Maven Publishing 2013.
- 3 J. Rijdsdijk, O.M. Jans & J. Feikema, *Naar een nieuwe beslagvrije voet. Een vereenvoudiging in een tweetrapsraket*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2014.

Belangrijk nieuws:

Hafkamp Opleidingen fuseert met Hafkamp Gerechtsdeurwaarders.

Opdrachtgevers vragen steeds meer van hun incassopartners. Als kantoor bieden wij al jaren meer met de combinatie van ons opleidingsbedrijf Hafkamp Opleidingen en met ons sociaal verantwoord incassobedrijf Asylos Incasso Service. De combinatie van de drie bedrijven zorgt ervoor dat wij gemakkelijk in contact komen met prospects. Ons opleidingsbedrijf is inmiddels wel bekend bij ieder gerechtsdeurwaarderskantoor.

De groei die ons gerechtsdeurwaarderskantoor het afgelopen jaar heeft doorgemaakt noodzaakt ons om de focus te verleggen van drie individuele bedrijven naar uiteindelijk één krachtig bedrijf met diverse disciplines binnen de credit-managementcyclus.

Om die reden hebben wij besloten om ons opleidingsbedrijf alvast te integreren binnen ons gerechtsdeurwaarderskantoor.

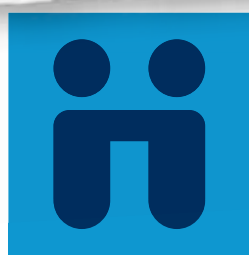
Vanwege de toenemende vraag naar sociaal verantwoord incasseren blijft Asylos Incasso Service voorlopig zelfstandig in de markt.

Wij blijven actief in de markt met het aanbieden van cursussen, deze zullen voornamelijk -en mogelijk in samenwerking met andere opleiders- middels e-learning worden aangeboden.

Wij danken klanten en docenten van Hafkamp Opleidingen voor hun vertrouwen en hopen dat wij met ons nieuwe aanbod nog steeds een bijdrage mogen leveren aan het kennisniveau binnen de gerechtsdeurwaarders- en incassobranche.

Tot slot wensen wij al onze collega's in het land een goed en voorspoedig 2016.

Harald van Amerom &
Mark Hafkamp
Hafkamp Gerechtsdeurwaarders

Hafkamp

gerechtsdeurwaarders

Juridisch adviseurs met incasseringsvermogen!

Uit de praktijk: Alimentatievorderingen

Uit de praktijk geeft een blik in de keuken van de gerechtsdeurwaarder. Deze keer aandacht voor de ervaringen van een gerechtsdeurwaarder in de dagelijkse praktijk van alimentatievorderingen.

Door mr. J. Feikema, toegevoegd kandidaat-gerechtsdeurwaarder in Harlingen

Veel collega's hebben een haat-liefdeverhouding met vorderingen op grond van een alimentatieachterstand en een aantal wil dit soort zaken dan ook niet in behandeling nemen.

Toch zijn het soms wel interessante zaken. De alimentatiegerechtigde, veelal de ex-echtgenote, heeft vaak veel informatie over de verhaalspositie van de schuldenaar, zodat in dit soort zaken beslagen op vermogensbestanden worden gelegd die in andere zaken onbekend blijven. Ik deel graag enkele ervaringen met u.

In een geval waarin de alimentatieplichtige met zijn voormalige medewerkster was getrouwd wist diens ex-vrouw, de alimentatiegerechtigde, te vertellen dat de man als chef-kok bij zijn huidige echtgenote in loondienst was. Na een beslag onder de huidige echtgenote volgde een verklaring derdenbeslag, waarin de huidige echtgenote verklaarde dat de man een loon ontving ter grootte van de fiscale meewerkvergoeding van zo'n € 15.000 per jaar en deze volledig werd verrekend met de bijdrage aan de gemeenschappelijke huishouding, en de ex-man dus feitelijk geen vergoeding voor zijn werkzaamheden ontving. Op basis van alle door de ex-echtgenote verzamelde informatie, onder meer berichten van Facebook over het grote aantal uren dat de man werkte en zijn functie, heeft de rechtbank op basis van artikel 479a Rv uiteindelijk bepaald dat de vergoeding ten opzichte van de beslaglegger € 1.000 per maand beliep, waarbij "geen rekening (hoeft) te worden gehouden met de (voor de man) geldende beslagvrije voet." Bij de bepaling van dit bedrag had de ex-echtgenote gewezen naar het cao-loon voor de functie van de man. De rechtbank oordeelde echter dat er geen sprake was van een reguliere werknemer maar van twee echtgenoten die (zij het voor rekening van één van hen) gezamenlijk een onderneming runden. Onder verwijzing naar het Wortelboer-arrest¹ achtte de rechtbank bij het bepalen van de redelijke vergoeding mede van belang welke bedrijfsresultaten de onderneming van de huidige echtgenote sinds de indiensttreding van de man had geboekt. Zonder de door de ex-echtgenote gedurende jaren verzamelde informatie zou de (advocaat van de) ex-echtgenote nooit de stellingen hebben kunnen bewijzen en was de procedure ook niet opgestart. Ook het feit dat het een kosteloze zaak betrof mag daarbij niet onvermeld blijven, het (proceskosten)risico van de ex-echtgenote was immers daardoor veel kleiner dan bij een betalende zaak.

Ook het op verzoek van een alimentatiegerechtigde op de stacaravan van de ex-man gelegde beslag was zonder de kennis van een alimentatiegerechtigde, die dit met liefde aan ons doorgaf, niet mogelijk geweest.

In een andere zaak wist de ex-echtgenote dat de alimentatieplichtige was verhuisd waarna wij de ex-man hebben aangeschreven en is op basis van de door hem verstrekte informatie de beslagvrije voet in

verband met lagere woonkosten fors verlaagd.

Soms gaan de maatregelen in dit soort zaken vrij ver, waardoor familieverhoudingen na het nemen van de executie maatregelen op zijn minst vertroebeld raken, zoals in een zaak waarbij op verzoek van de gerechtigde beslag is gelegd op de huurpenningen die de ex-man betaalde aan de gemeenschappelijke zoon van de gerechtigde en haar ex-man.

Dat zal ook het geval zijn geweest in een zaak waarbij de gerechtigde wist dat de vader van de ex-echtgenoot was overleden en waarbij voor achterstallige kinderalimentatie beslag is gelegd op het aandeel van de ex-man in de nalatenschap, welk beslag ook is (over)betekend aan de moeder van de ex-man. Zonder de wetenschap van de gerechtigde zal zo'n beslag vaak niet worden gelegd.

Alimentatiezaken hebben ook een minder positieve kant voor deurwaarders. Veelal wordt de executieopdracht gegeven door de advocaat van de gerechtigde maar heeft deze na de procedure, waarvoor vaak een toevoeging is afgegeven, er niet veel aandacht en tijd meer voor (over). Verzoeken om instructies worden dan ook vaak niet (snel) beantwoord en de alimentatiegerechtigden nemen, al dan niet op verzoek van de advocaat, zelf maar – al dan niet voortdurend – contact met de deurwaarder op om naar de stand van zaken te informeren dan wel om een tussentijdse afdracht te verzoeken. Fatsoensnormen verplichten ons dan om de gerechtigde in algemene termen te antwoorden en deze voor de echte inhoudelijke antwoorden te verwijzen naar de opdrachtgever. De gerechtigde begrijpt dit formele standpunt veelal niet waardoor de gesprekken vaak tijdrovend en van de kant van de gerechtigde stekelig zijn.

In geval van kosteloze zaken blijken ook advocaten niet altijd op de hoogte van deze regeling. Het is immers hun cliënt(e) die op basis van de verleende toevoeging kosteloos kan executeren en niet de geëxecuteerde. De executiekosten dienen dan ook als eerste van de opbrengst te worden voldaan. Opmerkingen als 'u houdt te veel onder u' en 'u draagt te weinig af' komen echter met schering en inslag voor.

Desalniettemin, de positieve ervaringen over de beslagen die zonder wetenschap van de gerechtigde nooit gelegd hadden kunnen worden en het, door de toevoeging kosteloos, procederen over de omvang van beslagen hebben voor mij toch de overhand.

Hebt u interessante en relevante praktijkcases die uitgelicht kunnen worden in het vakblad de Gerechtsdeurwaarder?

Mail ons via kbgv@kbgv.nl.

¹ HR 7 april 2000, NJ 2000, 638 (Wortelboer/VuE Schoolstraat De Vlijt) m.nt. Kleijn.

Ethiek als grondslag voor vertrouwen

De afgelopen decennia is het vertrouwen van het publiek in instituties zoals politiek, politie, medici en rechterlijke macht zichtbaar gedaald. Ook deurwaarders merken dit in de uitoefening van hun praktijk. Volgens Jonathan Soeharno, advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek N.V. en hoogleraar Rechtspleging in rechtsfilosofisch perspectief aan de Universiteit van Amsterdam, kan die beweging alleen worden gekeerd door een niet aflatende aandacht voor de integriteitsaspecten van de beroepsuitoefening.

Vanaf pakweg 1960 gaat in Nederland de geest uit de fles. De verzuilde Nederlandse klassenmaatschappij komt onder vuur te liggen. Egalitarisme, meritocratie en pluriformisering worden de nieuwe mantra's. Niet veel later komt daar een rotsvast geloof in de zegeningen van de marktwerking bij. Volgens Soeharno werken de gevolgen van deze ontwikkelingen tot op de dag van vandaag door in het vertrouwen dat mensen hebben in instituties. Hij zegt: "Lange tijd werden gedeelde normen en waarden vanzelfsprekend geacht binnen beroepsgroepen. Om toegelaten te worden tot een beroep moest je niet alleen over voldoende intellectuele capaciteiten beschikken, je moest ook 'uit het juiste hout gesneden' zijn. Dat betekende bijvoorbeeld een paar jaar meedraaien tegen lage betaling, waarbij informeel werd getoetst of je paste bij de beroepsgroep en de normen die zij hanteerde. Vanaf de jaren zestig en zeventig moest – omdat men klassenjustitie tegen iedere prijs wilde vermijden – de toegang tot juridische beroepen 'eerlijk' zijn, ofwel: gebaseerd op competenties. Ook ging men er gaandeweg vanuit dat normen en waarden een privéaangelegenheid waren geworden. Daardoor kwam over het spreken over professionele normen en waarden bij de selectie een soort taboesfeer te hangen. Gevolg was dat mensen de beroepsgroepen instroomden die weliswaar capabel waren, maar die niet noodzakelijkerwijs oog hadden voor de normen en waarden die bij de beroepsgroep hoorden."

ROTTE APPELS

"Het probleem is pas in de laatste jaren in volle omvang zichtbaar geworden," zegt Soeharno. "De eerste respons was bij veel beroepsgroepen: er is niets aan de hand. Dat zag je bijvoorbeeld bij de rechterlijke macht. Die heeft zich, net als de advocatuur, nog lang beroepen op een 'esprit de corps'. Een rechter of een advocaat wist gewoonweg hoe het hoorde. Rotten appels werden beschouwd als uitzonderingen die de regel bevestigden. Maar intussen heeft elke beroepsgroep met incidenten te maken gehad op grond waarvan men moest vaststellen: er is misschien iets structureels aan de hand. Daarom zijn er de afgelopen jaren overal gedragscodes, interne leidraden of verordeningen geko-

men. En bij de advocatuur, het notariaat en bij de deurwaarders is het tuchtrecht aangescherpt. De ondertoon was echter nog steeds: het gaat best goed, alleen moeten rotte appels worden voorkomen. Ik denk echter dat we langzamerhand weer een stap verder zijn gekomen. Het gaat niet om rotte appels, het gaat om de normen en waarden die langzaam uit beeld zijn geraakt en die weer in beeld moeten komen. De centrale vraag is veel meer: hoe komen we tot de juiste ethische cultuur binnen de beroepsgroep?"

“Bij ethiek gaat het om het afwegen van waarden, waarbij soms de ene waarde prevaleert boven de andere”

"De vraag wat precies de 'juiste' cultuur is moet steeds opnieuw worden beantwoord," benadrukt Soeharno. Hij zegt: "Cultuur is niet statisch en vereist cultivering. De kern van ieder nadenken over ethiek is weten wat de inhoud is van ethiek. Dat gaat om méér dan kennis van toepasselijke normen en waarden. Het gaat

ook om het interpreteren en afwegen van deze normen en waarden. Om te weten welke waarde prevaleert bij de afweging, moet je weten wat goed is. Dat is heel erg afhankelijk van tijd en plaats. Vaak ook van een specifieke situatie waarin bijvoorbeeld een deurwaarder heeft te handelen."

DEURWAARDERS STAAN ER RELATIEF GOED VOOR

Volgens Soeharno staat de beroepsgroep er relatief goed voor. "Voor en naar aanleiding van de commissie-Van der Winkel heeft de KBvG het onderwerp ethiek actief ter hand genomen. De beroepsorganisatie is geprofessionaliseerd, kernwaarden en gedragsregels zijn uitgewerkt in verordeningen, het tuchtrecht functioneert naar behoren en er is blijvende aandacht voor het onderwerp, bijvoorbeeld in de discussies rond de herziening van de Gerechtsdeurwaarderswet."

De 'buitengrenzen' van het handelen lijken daarmee redelijk goed afgebakend, zodat in ieder geval duidelijk is wat onwenselijk handelen is. Dat blijkt ook wel uit het relatief geringe aantal 'bedrijfsongevallen'. Soeharno: "Deurwaarders lijken een goed kompas te hebben voor waar de grenzen liggen van de beroepsuitoefening. Daarmee is nog niet altijd duidelijk wat wenselijk handelen inhoudt. Hoe verhoudt zich bijvoorbeeld de kernwaarde 'onafhan-

Soeharno over digitalisering – de menselijke maat

"Digitalisering is een onomkeerbare ontwikkeling, maar in hoeverre is zij wenselijk? In dit opzicht valt er te leren van de banken. Bij de banken hebben wij de ontwikkeling gezien van de bankier die zijn klanten persoonlijk kende, naar grote systeembanken waarbij klanten welhaast digitale units zijn geworden. Daar trad vervreemding op, waarbij de daadwerkelijke belangen van individuele klanten uit het oog werden verloren. Een van de maatregelen om vertrouwen in banken te herstellen is de bankierseed, waarin de norm 'de klant centraal stellen' staat. Kennelijk is de uitdaging om ervoor te zorgen dat men bij de banken oog houdt voor de daadwerkelijke klanten – dus voor de menselijke maat. Juist voor een deurwaarder is die menselijke maat extra belangrijk, omdat hij een schuldenaar nooit mag beschouwen als een nummer of, erger nog, een uitstaand bedrag. Juist bij het beginpunt en eindpunt van juridische procedures, toch het exclusieve domein van de deurwaarder, dient iemand over die maat te waken. Het gaat om mensen en hij zal die menselijke aspecten moeten betrekken in zijn afweging. Ik zie het eigenlijk niet voor me hoe, in dit opzicht, menselijk contact door iets anders te vervangen is. Rechtszittingen worden per slot van rekening ook niet per brief, telefoon of Skype gedaan; sommige dingen komen alleen naar voren in daadwerkelijk menselijk contact."

kelijkheid' tot het feit dat het leeuwendeel van de opdrachten van incassobureaus komt? En de kernwaarde 'onpartijdigheid' tot het feit dat de deurwaarder door de schuldeiser wordt betaald?"

“Deurwaarders lijken een goed kompas te hebben voor waar de grenzen liggen van de beroepsuitoefening”

“Bij alle juridische beroepen zie je dat de beroepsgroep zelf hierin meer het voortouw neemt en dat er minder op wordt vertrouwd hoe iedere beoefenaar hier zelf instaat. Hier werkt de eerder genoemde pluriformisering weer door,” zegt Soeharno. “De rechtswetenschapper Paul Scholten stelde nog dat een rechter bij het doen van een uitspraak zijn beslissing intern, ten aanzien van zijn eigen geloofsopvattingen moest kunnen verantwoorden. Die individuele geloofsopvatting was in feite een gedeelde opvatting: het Christelijk geloof. Welnu, dat hebben we in het publieke domein losgelaten. We accepteren dat iedereen individueel andere gedachten heeft over wat ‘goed’ is. Maar dat maakt het soms wel moeilijker om als beroepsgroep als geheel invulling te geven aan een beroepsnorm. Dat vereist gezamenlijk cultiveren.”

MARKTWERKING VERSUS EREASPECT

Op de vraag of ook de sterke nadruk op marktwerking mogelijk bijgedragen heeft aan het verminderd vertrouwen in de juridische beroepen zegt Soeharno: “Absoluut. Marktwerking lijkt neutraal, maar is het niet. Ook marktwerking komt voort uit de wens niet terug te keren naar het verzuilingstijdperk. Men zocht naar objectieve criteria die voor alles en iedereen gelijk zijn. En de markt werd beschouwd als een objectieve rationaliteit. De ideale deurwaarder is dan degene die met minimale middelen maximaal resultaat behaalt en al handelend zo min mogelijk schade berokkent. In de praktijk blijkt dit toch wat ingewikkelder te liggen. Je ziet bij alle beroepsgroepen dat men de

eenzijdige focus op marktwerking loslaat. Bij de rechterlijke macht is bijvoorbeeld duidelijk geworden dat de bekostiging op basis van output, ofwel het aantal gewezen vonnissen, druk kan zetten op zorgvuldigere rechtspraak. Een groot aantal rechters heeft zich hierover uitgesproken via het zogenaamde Leeuwarder Manifest. Ook bij het notariaat zet men vraagtekens bij marktwerking. Het BFT waarschuwde dat marktwerking een negatieve impact kan hebben op de integriteit van de notaris, die immers – net als de deurwaarder – onpartijdig en onafhankelijk moet zijn maar toch vaak afhankelijk is van de inkomsten van een van de partijen. Dat wringt ook bij de deurwaarders. Je kunt je afvragen tot waar het profiel van de deurwaarder zich leent voor het ondernemerschap. De grootste valkuil voor de deurwaarder is dat hij te weinig rekening houdt met het belang van degene over wie hij overheidsmacht uitoefent. Maar de deurwaarder wordt veelal betaald door de schuldeiser, die wellicht liever ziet dat de deurwaarder het onderste uit de kan haalt, zo nodig ten koste van de schuldenaar. Mijn algemene indruk is overigens wel dat deurwaarders hier op een goede manier mee weten om te gaan. Maar je leest ook wel dat jonge deurwaarders aangeven dat zij niet altijd zitten te wachten op het ondernemerschap. Dat is een serieus signaal.”

“Marktwerking kan veel, maar niet ethiek vervangen,” zegt Soeharno. Hij haalt onderzoek aan van Michael Sandel, hoogleraar Ethiek in Harvard. “Daarin wordt een probleem bij een aantal crèches beschreven, namelijk dat de ouders iedere dag te laat de kinderen komen ophalen. Gek genoeg blijkt het invoeren van een boete minder effectief te zijn dan de ouders persoonlijk aanspreken. Dat komt doordat het belang dat een ander heeft bij jouw gedrag, een prijs heeft gekregen. En dat kan vervolgens worden afgekocht. Terwijl ethiek juist met zich meebrengt dat belangen niet worden afgekocht, maar worden afgewogen in het licht van de vraag wat juist is. Toegepast op de deurwaarder mogen beroepswaarden, zoals onafhankelijkheid, onpartijdigheid, behoorlijkheid en betrouwbaarheid, tegen geen enkele prijs worden afgekocht. Deze moeten altijd worden betrokken in iedere professionele afweging.”

De Duitse socioloog Max Weber schreef al dat een eigen belang nooit ten koste mag gaan van het ereaspect van een beroep: “Leefde men eerst vóór de wetenschap, vóór het rechterschap, vóór de advocatuur of vóór de politiek, nu leeft men er ook ván. Het ereaspect van juridische beroepen dreigt verloren te gaan als een eigenbelang een groter belang naar de achtergrond dringt.” Soeharno: “Het ereaspect, dat bijvoorbeeld tot uiting is gebracht in kernwaarden, mag nooit ten koste gaan van eigenbelangen – of dit nu het eigenbelang is van een individuele deurwaarder of een deurwaarderskantoor. Dat ereaspect vormt de grondslag voor publiek vertrouwen. Men moet er immers steeds op kunnen vertrouwen dat een deurwaarder onafhankelijk, onpartijdig, behoorlijk en betrouwbaar werkt.”

“Persoonlijk contact is door niets anders te vervangen”

IMAGOPROBLEEM

“Eigenlijk ben ik wel eens verbaasd dat het beroep van gerechtsdeurwaarder met een negatief imago te kampen heeft, ook onder rechtenstudenten. Natuurlijk begrijp ik dat een deurwaarder op de stoep slecht nieuws kan zijn. Maar dat laat onverlet dat het beroep een onmisbare schakel vormt in de rechtspleging. Ook is het dynamisch werk, waarbij iemand zowel juridische als niet-juridische vaardigheden moet ontwikkelen, zoals kunnen communiceren met cliënten, advocaten, rechtbanken of schuldenaren. Daarbij moeten deurwaarders over een stevige ruggengraat beschikken om bijvoorbeeld weerstand te bieden tegen soms onredelijke wensen van advocaten of incassobureaus. Een uitdagend beroep dus. En naar mijn mening ook een beroep waarin het met het ethos relatief goed zit. Wellicht valt er nog wat te winnen op het vlak van integriteit. Integriteit betekent niet alleen maar het goede doen, maar ook laten zien dat je het goede doet. Dat laatste kan misschien beter. Dat zou het beeld van de deurwaarder wellicht kunnen bijstellen en mogelijk ook de instroom in de beroepsgroep een impuls kunnen geven.”

De bakker heeft geen verstand van vlees

Het land was te klein toen recent bleek dat de Nederlandse Vereniging van Banken, vertegenwoordigd door ING, meegeschreven had aan een wetsvoorstel, sterker, teksten daarvoor had aangeleverd aan de minister. Vooral journalisten spraken er schande van. Ik keek daar met verbazing en ook enige ergernis naar. Kwalitatief hoogstaande wetgeving komt immers niet anders tot stand dan met inspraak van juist die partijen die er het meeste verstand van hebben. Zonder de ambtenaren en de volksvertegenwoordigers te willen diskwalificeren, maar de direct betrokken partijen zijn toch doorgaans méér en gedetailleerder op de hoogte. Kennelijk was reden voor de verontwaardiging dat het proces van ‘meeschrijven’ zich niet in de openbaarheid had afgespeeld. Wel, dan kunt u wat de KBvG aangaat gerust zijn: wij roeren ons danig als het gaat om lopende en komende wetsvoorstellen. Sterker, als u het preadvies over het beslagverbod in uw herinnering roept, weet u dat dit advies een compleet uitgewerkt voorstel bevat tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het enige verschil is dat dit advies in alle openheid en transparantie aan Kamer en ministerie is aangeboden. Er is recent geen (relevante) internetconsultatie voorbij gegaan waar de KBvG niet een (openbare!) bijdrage aan heeft geleverd, en tot mijn genoegen weet de wetgever, waar het gaat om technische wetsaanpassingen, ons ook steevast te vinden.

In de afgelopen jaren is de bemoeienis van de KBvG met dit soort wetgevingstrajecten gelukkig tot een vanzelfsprekendheid geworden. Wat de publieke opinie kennelijk verontrust, is dat een dergelijke bijdrage niet gespeend is van partijbelang. Dat wekt dan op zijn beurt mijn verbazing. Het Binnenhof is immers vergeven van de lobbyisten die, in een sfeer van geheimzinnigheid en schimmigheid, de belangen van hun broodheer op het netvlies van de wetgever trachten te brengen. Niets mis mee, maar de KBvG doet datzelfde meer in de openbaarheid. En ja, ook aan onze inbreng zit belang, namelijk dat van de gezamenlijke deurwaarders. Laat mij op deze plaats het misverstand wegnemen dat de KBvG louter het algemeen belang zou dienen. Want wat is dat, het ‘algemeen belang’? Volgens onze internetencyclopedie is het: “datgene dat voor het welzijn van het volk in zijn geheel nuttig, gewenst of nodig is.” En daarmee is het algemeen belang niet meer dan het kader voor de afwegingen die de wetgever telkens heeft te maken, is het de cumulatie van ieders persoonlijke of groepsbelang, en daarmee feitelijk niemands directe belang. En hoe omvangrijk ook wij de positie van de KBvG achten, wij dienen niet het algemeen belang. De inhoud van inbreng in politieke en maatschappelijke discussies wordt eerstens gegeven door het door de ledenraad geformuleerde beleid, en voorts natuurlijk door het belang van de deurwaarders als professioneel georganiseerde beroepsgroep. Dat kán in voorkomende gevallen overeenkomen met het individuele belang van een deurwaarder. Dat de KBvG zich echter louter zou moeten laten leiden door het algemeen belang en door de belangen van de beroepsgroep is een apert misverstand.

Ik denk dat het goed is elke uiting in het maatschappelijke of politieke debat met die bril te bezien. Elke uiting, of die nu vanuit de ACM of de Consumentenbond afkomstig is, dient (enig) eigen belang. Geen enkele deelnemer in het publieke debat is slechts dienstig aan het algemeen belang. Om die laatste bijdrage in dat licht te beschouwen: de Consumentenbond is, alle goede intenties ten spijt, gewoon een commerciële organisatie die het belang van haar leden nastreeft. Niets meer en niets minder. Het *Verbeterplan incasso* is daarmee een wensenlijstje met een laag realiteits- en een hoog naïviteitsgehalte. Bovendien is het innerlijk tegenstrijdig. Het bepleit wettelijke toetredings- en/of opleidingseisen waaraan voldaan moet worden voordat een persoon of bedrijf als incassobureau mag optreden, en tegelijkertijd een voorstel om juist dát deel van de incassobranche met de hoogste standaard van opleiding en controle (de deurwaarders) van de markt uit te sluiten.

Laten we het keuren van vlees maar aan de slager overlaten, de bakker heeft er duidelijk geen verstand van.

Wilbert van de Donk
Voorzitter

PERSONALIA

2015

Beëdigd

De heer B. van der Heijden	Vlaardingen	31-7-2015
De heer ing. J. Zuurman	Helmond	6-10-2015
Mw. mr. N.M.C. van Schie	Goes	7-10-2015
De heer H. Makkinga	Ommen	11-12-2015

Waarnemingen

Waargenomen	Waarnemer	Plaats	Van	Tot
R.P.A.J. ter Horst	I.C.S. Feringa	Utrecht	01-07-2015	01-07-2016
E.G.J. Jorritsma	Mw. J. van der Lubbe-Luhrs	Amsterdam	01-06-2015	01-12-2015
J.H.L. Sinkiewicz	Mw. J.W.W.M. Boers	Maastricht	23-01-2015	23-01-2016
F.H. Weggemans	A.L.T. Donkers	Emmen	01-01-2015	01-01-2016
R. Wijburg	mr. R.R. Bouwman	Purmerend	01-04-2015	01-10-2015
C.H.J. Wijers	W.R. Jongejan	Haarlem	25-03-2015	25-03-2016

Nieuwe leden

De heer K. Hajo	Arnhem	16-09-2015
Mw. E.C. Prenger	Rotterdam	1-10-2015
Mw. A.J.G. Buitink	Zutphen	1-10-2015
Mw. J.B. Boonen	Amersfoort	1-10-2015
De heer B. de Veer	Amsterdam	1-10-2015
De heer M.R.J.A. van Kesteren	Heerlen	1-10-2015
Mw. L. van Velzen	Delft	1-10-2015
De heer D.S. Bouman	Rotterdam	14-10-2015
De heer S. Nocco	Leiden	29-10-2015
De heer H.H. Wessels	Leiden	30-10-2015
Mw. J. den Drijver	Den Haag	1-11-2015
De heer J.E. Hardeman	Apeldoorn	1-11-2015
De heer P.A.R. van Dijk	Rotterdam	1-11-2015

Gedefungeerd

J.C.M. van der Weijden	Amsterdam	1-9-2015
A.J.T. Geboers	Venray	4-9-2015
N. van Bockhooven	Zaanstad	1-11-2015
P.W.J. Doeksen	Den Haag	11-11-2015
J. Haringa	Menterwolde	1-12-2015
J.C. van Houwelingen	Vlaardingen	1-12-2015
A.C. Hardy	Leiden	15-12-2015
R.A.C. van Vliet	Leiden	15-12-2015
A.J.J. Vanhommerig	Enschede	31-12-2015
A. Koole	Den Haag	1-1-2016

Wijziging vestigingsplaats

	Was	Is	m.i.v.
C.M. Eussen	's-Hertogenbosch	Sittard	01-08-2015
H.G. van Lohuizen	Almere	Arnhem	10-11-2015
F.A.T. Vrouwdeunt	's-Hertogenbosch	Utrecht	10-11-2015
G. van Puivelde	Leiden	Amsterdam	10-11-2015
I. van Apeldoorn	Dordrecht	Rotterdam	10-11-2015
T.E.S. van der Vlugt	Hellevoetsluis	Rotterdam	10-11-2015
W. Drooghaag	Roermond	Heerlen	10-11-2015
G.A. Grobbee	Groningen	Smallingerland	10-11-2015
P. ten Zijthoff	Emmen	Almelo	10-11-2015
W. van Alphen	Dordrecht	Arnhem	10-11-2015
J. van der Heide	Hellevoetsluis	Rotterdam	10-11-2015
M.J. van Rooij	Breda	Eindhoven	10-11-2015
M. Bernardt	Dordrecht	Rotterdam	10-11-2015
K.M. Brontsema	Assen	Zwolle	01-12-2015

Overleden

De heer Welbergen is op 18 september 2015 op 82-jarige leeftijd overleden. De heer Welbergen was gerechtsdeurwaarder in Haarlem.

Beslag leggen op een bankrekening

In dit artikel zal ik een recente uitspraak van de tuchtrechter over het zogenaamde multibankbeslag kritisch bespreken. Daarnaast doe ik een aantal suggesties voor aanpassing van de bestaande wettelijke regeling over het leggen van derdenbeslag onder een bank.

Door mw. mr. Maritza Bernardt, gerechtsdeurwaarder in Rotterdam¹

TUCHTRECHTELIJKE UITSPRAAK

De notaris- en gerechtsdeurwaarderskamer van het Hof Amsterdam heeft op 28 juli 2015² uitspraak gedaan over de vraag of het gerechtsdeurwaarders tuchtrechtelijk is toegestaan om (gelijktijdig) beslag te leggen onder verschillende banken ten laste van een schuldenaar zonder dat sprake is van een gerechtvaardigd vermoeden dat de schuldenaar bij die banken een rekening aanhoudt. De Kamer voor Gerechtsdeurwaarders heeft die handelwijze in het verleden een aantal malen aangemerkt als strijdig met het voor gerechtsdeurwaarders geldende tuchtrecht.³

In hoger beroep gaat het over de vraag of een gerechtsdeurwaarder alleen beslag onder een bank mag leggen indien sprake is van een 'gerechtvaardigd vermoeden' dat de schuldenaar bij die bank een rekening heeft lopen. Het Hof heeft dit eerder door de Kamer geïntroduceerde criterium in stand gelaten. Een gerechtsdeurwaarder mag in beginsel alleen beslag leggen als hij het redelijke vermoeden heeft dat het beslag doel zal treffen. Anders worden immers, in strijd met artikel 10 van de Verordening Beroeps- en gedragsregels, onnodige kosten gemaakt.

De vraag is of het Hof hiermee een juist en werkbaar criterium hanteert. Het criterium acht ik onwerkbaar omdat de schuldenaar en de tuchtrechter niet kunnen controleren of het vermoeden van de gerechtsdeurwaarder dat een bepaalde schuldenaar een bankrekening heeft bij een bepaalde bank, gerechtvaardigd is. Zo acht de Kamer daarvoor niet voldoende dat de moeder van de schuldenaar bij diezelfde instelling bankiert. Ook het feit dat het beslag achteraf inderdaad doel heeft getroffen, maakt volgens de Kamer niet dat het beslag op grond van een redelijk vermoeden is gelegd.⁴ Ik vraag me af of het door de tuchtrechter wel voldoende zal worden geacht als de gerechtsdeurwaarder aanvoert dat hij tijdens het betekenen van de dagvaarding bij de schuldenaar een enveloppe heeft zien liggen met het logo van een bepaalde bank. Het lijkt mij dat dit soort oncontroleerbare feitelijkheden veelvuldig aangevoerd worden in tuchtzaken.

Een dergelijk criterium acht ik ook onjuist. Daarmee wordt het wettelijk recht om een executoriale titel ook zonder enige medewerking van de schuldenaar ten uitvoer te leggen, ernstig beperkt. De schuldenaar die een rechterlijke beslissing weigert na te komen en de gerechtsdeurwaarder geen enkele informatie wenst te verstrekken over zijn inkomen en vermogen wordt op deze manier onredelijk beschermd. De kans dat die schuldenaar bij één van de grote Nederlandse systeembanken een rekening heeft lopen, is bijzonder groot. Omdat de gerechtsdeurwaarder niet weet bij welke bank de schuldenaar bankiert, zou – ingevolge het criterium – onder geen van deze banken beslag gelegd mogen worden. Ik acht het onder omstandigheden wel degelijk gerechtvaardigd dat de gerechtsdeurwaarder op enig moment toch beslag onder deze banken zal leggen in de gerechtvaardigde verwachting dat tenminste één van deze beslagen doel zal treffen.

Ook wil ik er op wijzen dat de eis dat alleen beslag gelegd mag worden indien sprake is van een gerechtvaardigd vermoeden dat de beslagkosten niet nodeloos worden gemaakt, ook niet gehanteerd wordt bij het leggen van andere beslagen. Als dat criterium breed toepassing krijgt, kan bijvoorbeeld geen beslag meer worden gelegd op vorderingen en zaken die een schuldenaar/ondernemer heeft. Vrijwel iedere ondernemer heeft op zijn vorderingen en zaken immers veelal zekerheidsrechten laten vestigen door zijn huisbankier. Zelden zal een gerechtsdeurwaarder bij een beslaglegging ervan uit kunnen gaan dat de executie gegarandeerd een positieve opbrengst zal opleveren. Waarom dat bij het leggen van het beslag op een bankrekening dan wel wordt verlangd, ontgaat mij.

Het Hof heeft gelukkig ook ingezien dat een absoluut verbod om beslag te leggen zonder dat een gerechtvaardigd vermoeden bestaat dat de schuldenaar een rekening aanhoudt bij de betreffende bank, niet houdbaar is.

Het Hof acht het leggen van een of meer bankbeslagen zonder dat een gerechtvaardigd vermoeden bestaat dat de schuldenaar bij die banken een rekening aanhoudt, wel toelaatbaar indien wordt voldaan aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Dat geldt voor alle executiemaatregelen. Voor een geringe vordering zal een executant normaal gesproken niet binnen een week vijf verschillende beslagen mogen leggen. Voor een grote vordering ligt dat anders. Door deze uitzondering op de regel te formuleren, geeft het

Hof eigenlijk aan dat de eis van een gerechtvaardigd vermoeden niet juist en werkbaar is.

Waar het echt om gaat, is dat de executiemaatregelen proportioneel zijn.

Volgens het Hof moet daarnaast worden voldaan aan de eisen van subsidiariteit. Dat uitgangspunt lijkt mij principieel niet juist. De executant mag immers zelf bepalen op welke wijze hij zijn executoriale titel laat executeren. Er bestaat geen enkele regel die de executant ertoe verplicht om eerst te kiezen voor de minst bezwarende executievorm en pas als dat niet tot resultaat leidt, te kiezen voor een meer bezwarende beslagvorm. Alleen als sprake is van een wanverhouding tussen het beoogde resultaat en de gekozen executievorm, kan sprake zijn van misbruik van bevoegdheid. Het lijkt mij dat de executie in die gevallen niet proportioneel is en dat de voorwaarde van subsidiariteit niet nodig is de schuldenaar tegen misbruik van bevoegdheid te beschermen.

Daarnaast is het volgens mij lastig om vast te stellen welke executievorm als minder en welke als meer bezwendend kan worden aangemerkt. Het Hof merkt op dat executie van roerende zaken minder ingrijpend is omdat dit minder kosten met zich meebrengt dan executie via een derdenbeslag onder de bank. Dat standpunt deel ik niet. De beslaglegging op en de verkoop van een inboedel maakt een enorme inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de schuldenaar. De kosten van de beslaglegging (mogelijk met inbegrip van de kosten van een slotenmaker), de betekening, de aanplakking, de advertentie in een dagblad en van de daadwerkelijke verkoop, zijn veel hoger dan de kosten van een derdenbeslag, terwijl de opbrengst veelal beperkt is. Persoonlijk ben ik daarom geneigd om een derdenbeslag als minder bezwendend aan te merken dan een beslag op roerende zaken. En om de discussie nog iets te verbreden, vraag ik me af hoe een beslag op onroerende zaken dan moet worden gewogen. Dat is minder ingrijpend omdat het niet direct zichtbaar is. De inschrijving in het Kadaster is een belangrijke, maar vooral administratieve handeling. De daadwerkelijke verkoop van een woning en de daaraan verbonden gedwongen ontruiming, zijn daarentegen bijzonder ingrijpend. De vraag welke beslagvariant wordt toegepast, kan volgens mij daarom niet goed worden beantwoord op basis van de eis van subsidiariteit. Het Hof had dat criterium daarom achterwege moeten laten. Executie moet proportioneel zijn. Dat is duidelijk en voldoende.

WETGEVING

De wettelijke bepalingen over het executie- en beslagrecht dateren voor het overgrote deel uit de tijd dat wij ons verplaatsten met een trekschuit of een postkoets. In 2002 heeft een fundamentele herziening plaatsgevonden van het burgerlijk procesrecht. Inmiddels bestaat voldoende aanleiding om ook het executie- en beslagrecht te herzien. Voor het leggen van derdenbeslag onder een bank doe ik daarvoor alvast een suggestie.

Informatieplicht

Ten eerste zou de wettelijke verplichting om aan een gerechtsdeurwaarder die met de executie is belast informatie te verstrekken over de betalingsverplichting aan een schuldenaar⁵ uitgebreid moeten worden, zodat niet alleen werkgevers of uitkeringverstrekkers die verplichting hebben, maar ook banken.

Een dergelijke regeling kan waarschijnlijk vrij simpel worden uitgevoerd. Ik stel mij voor dat de gerechtsdeurwaarder die bevoegd is om beslag te leggen, de mogelijkheid krijgt om via een e-voicemail (elektronisch verzoek om informatie via SNG in de database van Equens⁶) na te gaan bij welke banken de schuldenaar een rekening aanhoudt. Op die manier kan simpel worden voorkomen dat onnodige beslagen worden gelegd zonder dat dit de banken veel extra werk zal kosten. Het voorkomen van onnodige beslagen, zal de banken juist veel administratief werk besparen.

Een vergelijkbare regeling zal in 2017 ook voor grensoverschrijdende zaken worden ingesteld conform de Verordening (EU) nr. 655/2014 van 15 mei 2014 tot vaststelling van een procedure betreffende het Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen om de grensoverschrijdende inning van schuldvorderingen in burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken. Er zal in dat kader een informatie-instantie worden ingesteld.⁷

Blokkeren bankrekening

Op dit moment dient een bank bij beslaglegging het aanwezige saldo volledig te blokkeren. Na vier weken dient de bank te verklaren welk bedrag onder het beslag valt. De gerechtsdeurwaarder vraagt vervolgens afdracht van het bedrag waarvoor het beslag is gelegd. Die regeling is nodeloos tijdrovend en omslachtig. Destijds is deze ingevoerd om de schuldenaar gedurende vier weken in de gelegenheid te stellen om zich te verzetten tegen de beslaglegging. In de praktijk gebeurt dat nooit. Daarom pleit ik ervoor om de in artikel 476a Rv genoemde termijn van ten minste vier weken, terug te brengen tot ten hoogste drie dagen. Indien de bank de verklaring direct op het moment van beslaglegging mag verstrekken, kan zij ook de door het beslag getroffen gelden (tot het bedrag van de vordering waarvoor het beslag wordt gelegd) aan de gerechtsdeurwaarder afdragen. Daarmee wordt voorkomen dat bankrekeningen onnodig lang geblokkeerd worden.

Overheidsvordering

In 2009 is de zogenaamde overheidsvordering geïntroduceerd. Dat is een aangepast executiemiddel voor beslaglegging onder een bank ten behoeve van de Belastingdienst, waterschappen, provincies en gemeenten. Kort gezegd komt het erop neer dat de Belastingdienst beslag kan leggen op de betaalrekening van een schuldenaar en dat de bijschrijvingen gedurende een week na het beslag onder het beslag vallen terwijl ook de kredietfaciliteit op de betaalrekening gebruikt wordt om de vordering te voldoen. Daarnaast is bepaald dat de bank zich daarbij niet op verrekening kan beroepen. In de Invorderingswet is het artikel uitgewerkt.

Artikel 19 lid 4 Invorderingswet 1990 bepaalt:

“Een betaaldienstverlener als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht is op vordering van de ontvanger verplicht, in zoverre onder blokkering van onttrekkingen aan de rekening, uit het tegoed van een rekening die een belastingschuldige bij hem heeft alsmede, indien de betaaldienstverlener en de belastingschuldige in samenhang met die rekening een overeenkomst inzake krediet zijn aangegaan, uit het ingevolge die overeenkomst verstrekte krediet, de belastingaanslagen van de belastingschuldige te betalen. De betaaldienstverlener is verplicht aan de vordering te voldoen, zonder zich daarbij op verrekening te kunnen beroe-

pen. De verplichting tot betaling vervalt een week na de dag van bekendmaking van de vordering aan de betaaldienstverlener.

Invoering van deze wettelijke bepaling werd zinvol geacht omdat beslaglegging op een bankrekening op grond van het Giro-arrest⁸ uit 1928 alleen het op dat moment op de rekening aanwezige saldo treft. Bijschrijvingen die nadien plaatsvinden, vallen niet onder het beslag. Om die reden wordt in civiele zaken regelmatig verlot gevraagd om repeterend conservatoir beslag te leggen. Dat is echter omslachtig en kostbaar.

Zelf acht ik daarom een aanpassing van de wettelijke bepalingen van het beslagrecht zinvol. Bij beslag op een bankrekening zou ook voor anderen dan overheidsorganen de regel moeten gelden dat de bijschrijvingen die in de week na het beslag plaatsvinden en de aanwezige kredietruimte, ook onder het beslag vallen. Dat voorkomt het leggen van repeterende beslagen. De ten behoeve van de overheid gehanteerde argumenten voor het aanpassen van de beslagregels, gelden immers voor iedere schuldeiser. Er bestaat geen goede reden om deze aanpassing van het beslagrecht te beperken tot overheidsorganen.⁹ Aanpassing van de wet kan eenvoudig plaatsvinden door het hiervoor genoemde artikel uit de Invorderingswet op te nemen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Op die manier geldt het zowel voor de overheidsorganen als voor iedere andere civiele beslaglegger.

Beslagvrije voet

Voor een natuurlijk persoon wiens loon en/of uitkering onder het beslag valt, geldt een beslagvrije voet. Zodra het loon of de uitkering is overgemaakt op een bankrekening geldt daarvoor niet langer een beslagvrije voet. In de praktijk leidt dat regelmatig tot onredelijke gevolgen. Als gevolg daarvan is inmiddels sprake van een zeer wisselende en casuïstische rechtspraak over misbruik van beslagrecht indien beslag wordt gelegd op een bankrekening waarop zojuist het loon of een uitkering is overgemaakt, zonder dat rekening wordt gehouden met een beslagvrije voet.¹⁰

Ik pleit ervoor om in de wet vast te leggen dat de schuldenaar die (alleen of met een partner) in zijn onderhoud voorziet door middel van een periodieke betaling (als bedoeld in art. 475c Rv) binnen veertien dagen na de beslaglegging op zijn bankrekening schriftelijk (onder bijvoeging van zijn bankafschriften over een periode van vier weken voorafgaand aan de beslaglegging) aan de gerechtsdeurwaarder kan vragen om daarbij een beslagvrije voet toe te passen. Uitgangspunt daarbij is de reguliere beslagvrije voet. Daarop moeten in mindering worden gebracht de in de beslagvrije voet opgenomen componenten voor de kosten van huisvesting en premie zorgverzekering die na bijschrijving van de periodieke betaling reeds zijn betaald terwijl de beslagvrije voet voor het overige moet worden vastgesteld naar rato van het aantal dagen waarvoor deze geldt. Als het beslag op de vijftiende dag van de maand is gelegd terwijl het salaris op de laatste dag van de vorige maand is bijgeschreven, dient slechts rekening te worden gehouden met de helft van het normbedrag.

In de wet zal opgenomen moeten worden dat de gerechtsdeurwaarder verplicht is om gevolg te geven aan een dergelijk verzoek

en dat hij – zolang nog geen duidelijkheid bestaat over de hoogte van de te hanteren beslagvrije voet – het door de bank aan hem afgedragen saldo, onder zich dient te houden en dat niet mag overmaken aan de executant.

Op die manier wordt misbruik van beslagrecht en nodeloze procedures over toepassing van een beslagvrije voet voorkomen.

SAMENVATTING

Het door het Hof Amsterdam gewezen arrest over multibankbeslagen bevat een aantal onjuiste en onwerkbaar uitgangspunten. Ten onrechte handhaaft het Hof de voorwaarde dat in beginsel alleen beslag mag worden gelegd onder een bank indien sprake is van een gerechtvaardigd vermoeden dat de schuldenaar een rekening aanhoudt bij die bank. Ook de voorwaarde dat executiemaatregelen moeten voldoen aan de eis van subsidiariteit is niet gebaseerd op de wet. Daarnaast is niet simpel vast te stellen welke executiemaatregel meer of minder ingrijpend is.

Terecht heeft het Hof vastgesteld dat het leggen van multibankbeslagen tuchtrechtelijk is toegestaan indien is voldaan aan de eis van proportionaliteit. Dat is een belangwekkende nuancering van de tot nu toe door de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders gegeven tuchtrechtelijke uitspraken.

Daarnaast pleit ik voor herziening van de wettelijke bepalingen omtrent het derdenbeslag. Banken moeten verplicht worden om gerechtsdeurwaarders mede te delen bij welke banken een schuldenaar rekeningen aanhoudt. Voorts moet het beslag niet langer betrekking hebben op het ten tijde van de beslaglegging aanwezige saldo maar ook op de binnen een week daarna bijgeschreven bedragen en op de nog niet benutte kredietruimte. En tenslotte bestaat aanleiding om een wettelijke regeling in te voeren over de vraag of en welke beslagvrije voet moet worden toegepast als het banksaldo afkomstig is van een bron waarvoor een beslagvrije voet geldt.

Noten

- 1 Met dank aan mr. J.D. (Jan Dirk) van Vlastuin, advocaat bij bvd advocaten voor zijn suggesties.
- 2 Hof Amsterdam 28 juli 2015, *ECLI:NL:GHAMS:2015:3081*.
- 3 KvG 6 juni 2006, nr. 475.2005 (niet gepubliceerd) en KvG 16 september 2014, *ECLI:NL:TGDKG:2014:173*.
- 4 KvG 26 mei 2015, *ECLI:TGDKG:2015:95*.
- 5 Opgenomen in art. 475g lid 3 Rv. De huidige verplichting om informatie te verstrekken, ziet alleen op degenen die periodieke betalingen aan de schuldenaar verrichten.
- 6 Equens is een organisatie die zorgt voor de verwerking van girale en cards-gerelateerde betalingen
- 7 Art. 14 Verordening (EU) nr. 655/2014 bepaalt: "VO Indien de schuldeiser in een lidstaat een uitvoerbare rechterlijke beslissing, gerechtelijke schikking of authentieke akte heeft verkregen op grond waarvan de schuldenaar de vordering moet voldoen en de schuldeiser redenen heeft om aan te nemen dat de schuldenaar een of meer rekeningen bij een bank heeft waarvan hij noch de naam en/of het adres kent, noch het IBAN, de BIC of een ander bankrekeningnummer aan de hand waarvan de bank kan worden geïdentificeerd, kan hij het gerecht waar het verzoek om een bevel tot conservatoir beslag wordt ingediend vragen de informatie- instantie van de lidstaat van tenuitvoerlegging de gegevens te laten inwinnen

aan de hand waarvan de bank of banken en de rekening of rekeningen van de schuldenaar kunnen worden geïdentificeerd."

- 8 HR 7 juni 1929, *NJ 1929*, 1285 (*Postgiro-arrest*), m.nt. PS.
- 9 Sterker nog, het verstrekken van een gunstiger positie van de overheid bij het incasseren van vorderingen de afgelopen jaren, heeft negatieve effecten gehad. Zie het rapport van de Ombudsman *In het krijt bij de overheid* en het rapport *Paritas passé*.
- 10 KvG 12 juni 2007, *ECLI:NL:RBAMS:2007:YB0176* en KvG 12 mei 2015, *ECLI:NL:TGDKG:2015:93* en Rb. Oost-Brabant 2 oktober 2015, *ECLI:NL:RBOBR:2015:5743*.

De kostendeclaratie onder toevoeging

In de praktijk blijken uiteenlopende ideeën – en daarmee verwarring – te bestaan over de verwerking van de kosten in het geval er wordt gehandeld op basis van een toevoeging. Een uitspraak van de tuchtrechter in november vorig jaar deed daar nog een schepje bovenop. In dit artikel¹ wordt ingegaan op de gevolgen voor de declaratie bij het werken onder toevoeging.

Door mw. mr. M.L. van Genderen²

INLEIDING

Gerechtsdeurwaarders hebben met regelmaat te maken met schuldeisers die over een toevoeging beschikken.³ Artikel 40 van de Wet op de rechtsbijstand bepaalt dat in geval van een toevoeging de “rechtzoekende geen kosten verschuldigd is voor het uitbrengen van een exploit of het opmaken van een proces-verbaal (...), noch voor de bijstand bij de tenuitvoerlegging van de in een zodanige zaak gegeven uitspraak.” Hoe het dan moet met de kosten bepaalt artikel 40 van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (verder: Bvr): “gerechtsdeur-

waarders aan wie in een zaak (...), het uitbrengen van een exploit of het opmaken van een proces-verbaal is opgedragen, of die bijstand hebben verleend bij de tenuitvoerlegging van de in een zodanige zaak gegeven uitspraak, ontvangen van rijksweg 75% van het bedrag dat zij volgens het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (verder: Btag) zouden hebben mogen berekenen, met dien verstande dat de verschotten voor rekening van de opdrachtgever blijven.” In de praktijk blijken nogal wat uiteenlopende ideeën te bestaan over de verwerking van de verschillende kosten bij het werken onder toevoeging.

Aan de hand van jurisprudentie, een uiteenzetting van de declaratie van de kosten van ambtshandelingen en de declaratie van andere kosten volgt de conclusie over de verwerking van verschillende kosten bij het werken onder toevoeging door de gerechtsdeurwaarder.

JURISPRUDENTIE

In 2007³ oordeelde de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders over een kwestie waarin een toevoeging was verleend voor ambtelijke werkzaamheden en de gerechtsdeurwaarder toch kosten declareerde bij de opdrachtgever. Ter verweer stelde de gerechtsdeurwaarder dat artikel 6:44 BW van toepassing was, omdat hij in zijn hoedanigheid van openbaar ambtenaar de gelden heeft geïncasseerd. De tuchtrechter oordeelde dat deze zaak een zaak voor de gewone – civiele – rechter is. De tuchtrechter maakt ook duidelijk dat het niet de bedoeling is om de kosten in te houden op de ontvangen gelden én de kosten die onder de toevoeging vallen te declareren.

In 2009⁴ maakt de tuchtrechter duidelijk dat de afgegeven toevoeging de kosten dekt van de door de gerechtsdeurwaarder verrichtte ambtshandelingen, voor zover deze niet worden voldaan door de schuldenaar. De gerechtsdeurwaarder kan zijn kosten declareren, als hij ze niet op de schuldenaar blijkt te kunnen verhalen. De gerechtsdeurwaarder is niet gerechtigd om geïncasseerde gelden ter omvang van de gemaakte kosten in te houden en dus niet af te dragen.

In 2014⁵ haalt de Kamer bovenstaande uitspraak aan en bevestigt de Kamer dat de gerechtsdeurwaarder de kosten niet mag verrekenen met de geïncasseerde gelden.

De betreffende passage van de aangehaalde tuchtuitspraak uit 2009 luidt: “De rechtszoekende is geen kosten verschuldigd voor de bijstand bij de tenuitvoerlegging van de in een zodanige zaak gegeven uitspraak. De (...) toevoeging (...) dekt de kosten van de door de gerechtsdeurwaarder verrichtte ambtshandelingen, voor zover die door de debiteur (...) niet zouden worden voldaan. Hiervan zal in dit geval waarschijnlijk geen sprake zijn, omdat de gerechtsdeurwaarder verwacht deze kosten te kunnen verhalen op [de debiteur]. In ieder geval staat vast dat de gerechtsdeurwaarder deze kosten kan declareren, (...) als hij ze toch niet blijkt te kunnen verhalen. De gerechtsdeurwaarder is dus niet gerechtigd om geïncasseerde gelden ter omvang van de gemaakte kosten niet af te dragen.”

Het argument van de betreffende gerechtsdeurwaarder, dat iedere executie zijn eigen kosten draagt, gaat niet op. De Kamer ziet niet hoe dat uitgangspunt zich verhoudt tot artikel 40 Bvr. De toevoeging dekt de kosten van de door de gerechtsdeurwaarder verrichtte ambtshandelingen voor zover die door de schuldenaar niet zouden worden voldaan. De Kamer gaat nog een stap verder en bepaalt dat dit niet anders is indien een opdrachtgever om hem moverende redenen opdracht geeft tot staking van de executie.

In 2014⁶ is nog een tuchtuitspraak gedaan inzake de declaratie onder toevoeging. Omdat het Hof Amsterdam de betreffende beslissing vernietigt, haal ik die uitspraak verder niet aan. De beslissing van het Hof Amsterdam komt verderop aan de orde.

DE KOSTEN VAN AMBTSHANDELINGEN

Uit de jurisprudentie blijkt het volgende. In die gevallen dat de kosten van de gerechtsdeurwaarder niet door de schuldenaar kunnen worden voldaan, dan wel de executie tussentijds wordt gestaakt, biedt de toevoeging een voorziening om in ieder geval 75% van het bedrag dat hij volgens het Btag heeft mogen berekenen vergoed te krijgen. De gerechtsdeurwaarder is in ieder geval niet gerechtigd om geïncasseerde gelden ter dekking van de gemaakte kosten aan te wenden en (dus) niet af te dragen.

In dit geheel wil ik wijzen op de insteek van rechtsbijstand. De toegang tot het recht is onderdeel van onze democratische samenleving.⁸ Rechtsbijstand is verankerd in de Grondwet, in artikel 18. De Raad voor de Rechtsbijstand zorgt dat burgers toegang hebben tot goede en betaalbare rechtshulp. Alle juridische beroepen dragen een steentje bij, zo heeft de advocatuur een vergoeding voor toevoegingszaken die onder het gemiddelde tarief valt. Voor gerechtsdeurwaarders geldt dat zij – in het geval dat de schuldenaar de kosten van de ambtshandelingen niet kan dragen – 75% van de ambtshandelingen in ieder geval van overheidswege betaald krijgen.⁹

De toevoeging dekt 75% van de kosten van de door de gerechtsdeurwaarder verrichte ambtshandelingen, voor zover die (uiteindelijk) niet op de schuldenaar zouden kunnen worden verhaald. In het kader van de gevolgen van een mogelijk tussentijdse beëindiging of de situatie waarin de kosten van de ambtshandelingen niet op de schuldenaar kunnen worden verhaald voorziet de griffie in 75% van de ambtshandeling. Dat kan gevolgen hebben voor de wijze van verrekening van de gemaakte kosten.

In alimentatiezaken¹⁰ die zien op bijdragen in de kosten van levensonderhoud en die onder toevoeging geschieden is in ieder geval regel dat eerst wordt afgedragen op de hoofdsom. De invulling van het ‘volledig tussentijds afdragen’ is aan de afspraken die de individuele gerechtsdeurwaarder maakt met de opdrachtgever, behoudens natuurlijk datgeen in de Administratieverordening is bepaald en de gevallen waarin het gaat om bijdragen in de kosten van levensonderhoud.

Speelt in deze materie artikel 6:44 BW nog een rol?

Artikel 6:44 BW vs. de kosteloze zaak

In de tuchtzaak van 2007 deed de gerechtsdeurwaarder een beroep op artikel 6:44 BW. De Kamer achtte een vergelijk tussen artikel 6:44 BW en de declaratie onder toevoeging een zaak voor de civiele rechter. Voor zover ik heb kunnen nagaan is een dergelijk vergelijk nog niet onder de rechter geweest.

Van belang is te weten dat degene die rechten kan ontlenen aan artikel 6:44 BW volgens de wettekst de schuldeiser is, dat is de executant en niet de gerechtsdeurwaarder. Het is de schuldeiser in zijn hoedanigheid van opdrachtgever die de gerechtsdeurwaarder inschakelt en ten dienste waarvan de gerechtsdeurwaarder zijn ambtshandelingen verricht. In geval van een toevoeging verhaalt de gerechtsdeurwaarder voor zover juridisch en feitelijk mogelijk, de hoofdsom en de kosten op de schuldenaar.¹¹ De schuldeiser

hoeft onder de toevoeging de kosten van de gerechtsdeurwaarder niet zelf te dragen, omdat hij in aanmerking komt voor kosteloze rechtsbijstand. In dat kader heeft de schuldeiser dus geen kosten. Door het uitgangspunt dat betalingen op de hoofdsom worden afgeboekt, simpelweg omdat er bij de schuldeiser geen kosten zijn waarop eerst moet worden afgeboekt, speelt artikel 6:44 BW geen rol. Daarbij speelt ook een element dat nog niet eerder genoemd is een rol, de kosten worden bij indiening rechtstreeks voldaan aan de gerechtsdeurwaarder, niet aan de schuldeiser met een toevoeging. Artikel 40 Bvr geeft de gerechtsdeurwaarder immers een rechtstreekse aanspraak op de Staat tot vergoeding van 75% van het Btag-tarief voor de door hem verrichte ambtshandelingen.

Zoals ook uit de hiervoor aangehaalde jurisprudentie volgt, is de toevoeging bedoeld om minder draagkrachtige justitiabelen toegang te geven tot het recht en dus ook tot de tenuitvoerlegging van in hun voordeel gewezen beslissingen. Het is niet bedoeld om in die zaken de schuldenaren te bevoordelen in die zin dat zij geen executiekosten zouden hoeven dragen omdat deze van staatswege (voor 75%) vergoed worden. Met de fictie dat deze kosten dus ook voor de executant worden gemaakt, wordt ook in kosteloze zaken getracht de kosten op de schuldenaar te verhalen. Want dat ambtshandelingen geld kosten is evident.

DECLARATIE VAN DE ANDERE KOSTEN

De toevoeging dekt 75% van de kosten van de door de gerechtsdeurwaarder verrichte ambtshandelingen, voor zover die (uiteindelijk) niet op de schuldenaar zouden kunnen worden verhaald. Verschotten blijven in dat geval voor rekening van de opdrachtgever. We hebben het nog niet gehad over de kosten die (wel) voor rekening van de opdrachtgever met een toevoeging komen. Een recente beslissing van het Hof Amsterdam¹² draagt bij aan de uitleg over de verschillende kostensoorten.

Verschotten en voorschotten

Het laatste deel van artikel 40 lid 1 Bvr stelt dat verschotten voor rekening van de opdrachtgever blijven.¹³ Verschotten, zo bepaalt artikel 9 Btag, zijn kosten die voor de goede verrichting van de ambtshandeling noodzakelijk zijn en waarbij de gerechtsdeurwaarder geen rechtstreeks of middellijk belang mag hebben.¹⁴ Artikel 40 Bvr bepaalt dat verschotten voor rekening van de opdrachtgever blijven.

Sterker nog, de wetgever benadrukt in artikel 13 Btag dat een voorschot gevraagd kan worden door de gerechtsdeurwaarder. Dat bedrag kan niet hoger zijn dan het bedrag dat op grond van artikel 9 en 10 Btag¹⁵ wordt vastgesteld. Dat bedrag wordt gebaseerd op de kosten die naar zijn oordeel voor de goede verrichting van de ambtshandeling noodzakelijk zullen zijn. De gerechtsdeurwaarder mag een voorschot vragen ter hoogte van krachtens de wet toegestane verschotten. Als de opdrachtgever dat niet wil betalen dan mag de gerechtsdeurwaarder zijn ministerieplicht weigeren.

Informatiekosten

Informatiekosten, kosten die gepaard gaan met bevragingen van bijvoorbeeld BRP, ABP en UWV, worden onder verschotten geschaard.

Boekings- of verdeelkosten

Wanneer sprake is van beslag op inkomen heeft men te maken met boekings- of verdeelkosten.¹⁶ Het zijn kosten gebaseerd op artikel 3 Btag. Het Hof Amsterdam geeft aan dat de boekingskosten van de gerechtsdeurwaarder van de door de derde afgedragen gelden uit de afdrachten mogen worden voldaan. Wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt, of de executie tussentijds wordt gestaakt of, zoals in casu de uitzonderlijke situatie ontstaat dat het vonnis op basis waarvan geëxecuteerd wordt, wordt vernietigd en de hele executie moest worden teruggedraaid, ligt het voor de hand deze kosten te declareren onder de toevoeging. In casu stond de griffie afwijzend tegen vergoeding van de kosten. Het hof geeft daarop aan dat niet is in te zien waarom de gerechtsdeurwaarder deze in opdracht van opdrachtgever gemaakte kosten voor zijn rekening zou moeten nemen. Als de opdrachtgever deze kosten niet betaalt, dient de gerechtsdeurwaarder zijn vordering op dat onderdeel aan de civiele rechter voor te leggen, aldus het hof. Gezien het feit dat in artikel 40 lid 1 Bvr de vergoeding niet alleen wordt beperkt in het geval de gerechtsdeurwaarder een exploit heeft uitgebracht of een proces verbaal heeft opgemaakt, maar ook als de gerechtsdeurwaarder "bijstand heeft verleend bij de tenuitvoerlegging van de in een zodanige zaak gegeven uitspraak" zouden deze verdeelkosten overigens wel in aanmerking behoren te komen voor de 75%-vergoeding door de griffie.

Bureau- en dossierkosten

Het Hof Amsterdam laat zich ook over deze mogelijke kostenpost uit. Het hof deelt het op in twee elementen, incasso- en afwikkelingskosten en de overige kosten.

Ten aanzien van het eerste overweegt het Hof dat in geval de opdrachtgever voor zijn opdracht geen andere keus heeft en een gerechtsdeurwaarder *moet* inschakelen, de innende gerechtsdeurwaarder aan de rechthebbende executant geen incasso- of afwikkelingskosten in rekening mag brengen. Voor deze werkzaamheden voorziet artikel 3 Btag al in een aparte vergoeding (die zoals gezegd declarabel zijn). Het Hof Amsterdam wijst er onder verwijzing naar artikel 1 Btag op dat de vergoeding voor de in artikel 2 en 3 Btag vermelde ambtshandelingen mede dient tot dekking van de rechtstreeks met de ambtshandeling samenhangende voorbereidende, uitvoerende en afrondende werkzaamheden die voor een goede verrichting van die ambtshandeling noodzakelijk zijn.¹⁷

Ten aanzien van die overige kosten merkt het hof op dat de gerechtsdeurwaarder meer dan slechts rechtstreeks met de ambtshandelingen samenhangende executiewerkzaamheden heeft verricht. Het hof oordeelt dat wanneer sprake is van werkzaamheden die onderdeel uitmaken van de rechtskundige bijstand die normaliter door de advocaat worden verleend, en waarvoor een toevoeging is verstrekt, een redelijke vergoeding (in casu € 30 excl. btw) redelijk is.¹⁸ De werkzaamheden die hieronder vallen zijn bijvoorbeeld het doen toekomen van een overzicht van inkomsten en uitgaven aan de beslagene, het overleggen met de opdrachtgever en de beslagschuldenaar over een betalingsregeling en corresponderen met de advocaat van de bedragschuldenaar over de vraag of er terecht beslag was gelegd op de AOW-uitkering.¹⁹

CONCLUSIE

Zoals in de praktijk – met of zonder toevoeging – gebruikelijk is, wordt getracht de kosten te verhalen op de schuldenaar.²⁰ Zolang de kosten succesvol verhaald worden op de schuldenaar is er in feite niet veel aan de hand. De problemen ontstaan met name wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt.

Het tuchtrecht samenvattend, de tuchtuitspraak uit 2014 vormt een logisch vervolg op de lijn die is ingezet in 2007 en 2009. Reeds in 2009 oordeelde de Kamer dat de toevoeging de kosten voor een ambtshandeling dekt, voor zover deze niet door de schuldenaar kunnen worden voldaan. De gerechtsdeurwaarder is niet gerechtigd om geïncasseerde gelden aan te wenden ter dekking van de gemaakte kosten en (dus) niet af te dragen. Deze uitspraak wordt verscherpt in 2014. Deze uitspraak stelt expliciet dat de toevoeging de kosten dekt van de door de gerechtsdeurwaarder verrichte ambtshandelingen, voor zover die door de schuldenaar niet zouden worden voldaan. De deurwaarder i.c. verwacht de kosten te kunnen verhalen op de schuldenaar, en ieder geval staat vast dat de deurwaarder deze kosten kan declareren als hij ze toch niet blijkt te kunnen verhalen. Ook in het geval van staking van de executie kan de gerechtsdeurwaarder gebruik maken van de toevoeging.

Wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt of de executie tussentijds wordt gestaakt, kunnen de kosten van ambtshandelingen in een kosteloze zaak bij de griffie worden gedeclareerd, 75% van de kosten van de ambtshandelingen wordt daarmee vergoed. De schuldeiser heeft geen kosten voor de ambtshandeling, omdat hij in aanmerking komt voor kosteloze rechtsbijstand. Door het uitgangspunt dat betalingen op de hoofdsom worden afgeboekt, simpelweg omdat er bij de schuldeiser geen kosten zijn waarop eerst moet worden afgeboekt, speelt artikel 6:44 BW geen rol. Wel komen in deze situatie verschotten voor rekening van de opdrachtgever. Dat is wettelijk zo bepaald.

In die gevallen dat sprake is van werkzaamheden die onderdeel uitmaken van de rechtskundige bijstand die normaliter door de advocaat wordt verleend en waarvoor eigenlijk de toevoeging wordt verstrekt, acht het hof een redelijke vergoeding te betalen door de opdrachtgever redelijk. Gedacht kan worden aan werkzaamheden als het doen toekomen van een overzicht van inkomsten en uitgaven aan de beslagschuldenaar, het overleggen met opdrachtgever en de beslagschuldenaar over een betalingsregeling en corresponderen met de advocaat van de beslagschuldenaar over de vraag of er terecht beslag was gelegd op de AOW-uitkering.

Kosten die samenhangen met de tenuitvoerlegging en een basis in het Btag hebben, vallen volgens het Hof onder de toevoeging. Daarmee stelt het hof feitelijk dat naast kosten van ambtshandelingen, ook executiekosten in de zin van artikel 434a Rv onder de toevoeging vallen.²¹

Noten

- 1 Met dank aan de opmerkingen van mr. J.M. Wisseborn en W.W.M. van de Donk.
- 2 Werkzaam voor het Bureau van de KBvG.
- 3 Art. 11 Gdw.
- 4 KvG 10 april 2007, *ECLI:NL:RBAMS:2007:YB1083*, nr. 479.2006.
- 5 KvG 22 december 2009, *ECLI:NL:RBAMS:2009:YB0349*, nr. 347.2009.

- 6 KvG 25 november 2014, *ECLI:NL:TGDKG:2014:216*, nr. 893.2013.
- 7 KvG 28 oktober 2014, *ECLI:NL:TGDKG:2014:260*, nr. 25.2014.
- 8 De discussie met betrekking tot de voortdurende verhogingen van de griffierechten wordt nadrukkelijk buiten beschouwing gelaten.
- 9 Vgl. Rapport *Schuldenaarstarieven Ambtshandelingen Gerechtsdeurwaarders*, 2001, p. 35.
- 10 Zie ook Rb. Noord Holland 17 maart 2015, *ECLI:NL:RBNHO:2015:2168*, r.o. 4.5 "(...) Ingevolge het tiende lid van art. 1:408 BW strekken deze betalingen in de eerste plaats in mindering op de kosten als bedoeld in het derde lid, vervolgens op verschenen rente en ten slotte op de verschuldigde alimentatie. Voor zover in het derde lid de executiekosten niet begrepen kunnen worden geacht, volgt dit uit de imputatieregeling van art. 6:44 BW"
- 11 Voor de kosten die op de schuldenaar worden verhaald is niet relevant of de opdrachtgever over een toevoeging beschikt of niet. De executiekosten als bedoeld in art. 3:277 BW worden vastgesteld aan de hand van art. 434a Rv en aldus overeenkomstig de tarieven zoals vermeld in het Btag. Zie Vrz. Utrecht 13 mei 2003, *KG 2003/156*.
- 12 Hof Amsterdam 19 mei 2015, *ECLI:NL:GHAMS:2015:1935*.
- 13 Vgl. ABRvS 1 juli 2009, *ECLI:NL:RVS:2009:BJ1120*, r.o.2.3.2.
- 14 *Rapport Schuldenaarstarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders*, 2001, p. 31.
- 15 Dit heeft betrekking op de de verschotten en de btw over het verschot.
- 16 Art. 3 Btag.
- 17 Art. 1 Btag.
- 18 Vgl. *Kamerstukken II 1998/99, 2775*, C, p. 4.
- 19 Hof Amsterdam 19 mei 2015, *ECLI:NL:GHAMS:2015:1935*, r.o. 6.4.4.
- 20 Art. 3:276 BW.
- 21 Zie ook Rapport *Schuldenaarstarieven Ambtshandelingen Gerechtsdeurwaarders*, 2001, p. 11.

Op zoek naar de juiste collega? Plaats uw vacature in De Gerechts- deurwaarder.

Sdu Adverteren

- U adverteert in het officiële orgaan van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG).
- U bereikt daarmee automatisch alle (kandidaat-)gerechtsdeurwaarders in Nederland.
- Er gelden gunstige tarieven bij meerdere plaatsingen.

Wilt u meer weten? Vraag onze media-adviseur Martine Aspeslagh:
☎ (0)70 378 0562 ✉ m.aspeslagh@sdu.nl

Meer informatie op sduadverteren.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Roessen & Roessen

bedrijfsdiensten bv

Totaalpakket ontruiming, woningschoonmaak en opslag inboedels

- Geen annuleringskosten.
- Overname van aansprakelijkheidsrisico van opslag en vernietiging van inboedels.
- Digitaal aan- en afmelden van ontruiming met behulp van een volledig geautomatiseerd planningsprogramma.
- Grote speler in de branche, met 4.400 ontruiming per jaar, waarvan 62,5 % met woningreiniging en 38% met opslag inboedel.
- Landelijke dekking, ideaal voor kantoren met meerdere vestigingen.
- Vast, met verklaring omtrent goed gedrag, eigen personeel. Snel en flexibel inzetbaar in ploegen met voorman.
- Bewaakte opslaglocatie met gesloten en verzegelbare containers voor de opslag van inboedels en in beslag genomen goederen.

Per 1 juni 2012 zijn wij ook MVO gecertificeerd!

Berkelse Poort 9 • 2651 JX Berkel en Rodenrijs
T 079-3632060 • F 079-3632065 • E info@roessen.nl
www.roessen.nl

> Auteursplatform

In 6 stappen uw eigen boek uitgeven

“Met auteursplatform.sdu.nl bieden wij advocaten, juristen en docenten de kans om snel en laagdrempelig hun boek voor de juridische markt, onderwijs, eigen gebruik of als private label uit te brengen. U bent zelf volledig in control. Een unieke manier om kennis te delen of uw eigen onderwijstittel te publiceren.”

Gert Jan Schinkel
Uitgever van het Auteursplatform

Schrijven

Uploaden

Advies nodig?

Opmaken

Publiceren

Verkopen

Het Auteursplatform is een online portal waar auteurs zelf e-boeken publiceren en distribueren. In zes eenvoudige stappen geeft u uw eigen boek uit.

- Binnen een uur hebt u uw kant-en-klare boek gepubliceerd.
- Toegang tot uw eigen dashboard.
- Mogelijkheid om manuscript te laten redigeren.
- U krijgt uw eigen website en eigentijdse verkoopkanalen.
- U betaalt eenmalig het bedrag voor aanschaf van ISBN (€ 12,75), verder is het uitgeven kosteloos.
- U bent zelf volledig in control.

Wilt u meer informatie
of direct uw account aanmaken?
Ga naar:

auteursplatform.sdu.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Ambtenaren!

Al
4000 ex.
verkocht

“Een bijzonder aardig idee, dat voortreffelijk is uitgewerkt. Ik vond vooral de wat minder bekende thema's en de daarbij behorende ambtenaren fascinerend. Denk aan de introductie van de postzegel, de Amsterdamse gemeentegiro of het gemeentelijk archiefbeheer.”

MAARTEN VAN ROSSEM, *historicus*

Speciale
actieprijs voor
ambtenaren
€ 9,95*

ISBN 978 90 12 39623 3
SAMENSTELLING:
Jeroen Pepers en,
Davied van Berlo

*Actie geldig tot eind 2015

*Een bijzonder geschenk
voor de feestdagen!*

200 jaar werken aan Nederland in 100 portretten

Ambtenaren! 200 jaar werken aan Nederland in 100 portretten gunt een unieke blik in de geschiedenis van Nederland, een kijkje achter de schermen van de belangrijkste momenten van 200 jaar koninkrijk.

Nederland heeft de afgelopen 200 jaar hoogte- en dieptepunten gekend. Hoewel vaak onzichtbaar speelden bij veel van die momenten ambtenaren een cruciale rol. Dit boek brengt die rol eindelijk aan het licht.

Meer informatie op sdu.nl/ambtenaren

Sdu

oprecht
de beste
keuze

“Dus Credit Navigator ondersteunt het hele proces, van facturatie tot en met schuldbewaking?”

“Jazeker, geen probleem!”

Haal het maximale rendement uit Credit Navigator

Met **Credit Navigator** is heel veel mogelijk. Het is niet voor niets onder gerechtsdeurwaarders de meest gebruikte software. Onderzoek wijst uit dat veel gebruikers slechts een gedeelte van de functionaliteit benutten. Dat kan beter. Bredere inzetbaarheid, meer efficiency en een hoger rendement zijn haalbaar. Vrij eenvoudig zelfs. Vraag het onze business consultants. Zij kennen alle ins en outs van Credit Navigator en weten exact waar de gerechtsdeurwaardersmarkt in deze tijd om vraagt, waar kleine en grote organisaties behoefte aan hebben. Zo bieden zij u advies op maat. Advies waarmee u direct aan de slag kunt en snel profijt van heeft.

Wilt u ook maximaal rendement uit Credit Navigator? Wacht niet langer. Bel vandaag nog 030 608 44 22 of ga naar www.eurosystems.nl

